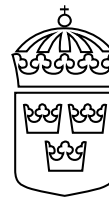

Regeringens proposition

2020/21:16

Elcertifikat – stoppregel och kontrollstation
2019

Prop.
2020/21:16

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 24 september 2020

Stefan Löfven

Tomas Eneroth
(Infrastrukturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen finns förslag till ändringar i lagen om elcertifikat. Lagförslaget innebär bl.a. att elcertifikatssystemet avslutas 2035 och att anläggningar, varaktiga produktionsökningar och vissa ombyggnader som genomförts eller tagits i drift efter utgången av 2021 inte får tilldelas elcertifikat. Regeringen får ett bemyndigande att meddela föreskrifter om ett senare stoppdatum för tilldelning av elcertifikat. En förutsättning för att sådana föreskrifter ska få meddelas är att Sverige och Norge kommer överens om ett annat stoppdatum inom ramen för den gemensamma elcertifikatsmarknaden.

Det föreslås nya grundtermer för beräkning av kvotplikten och att Statens energimyndighet under vissa förutsättningar ska få avsluta elcertifikatskonton och makulera kvarvarande elcertifikat.

I propositionen föreslås även att riksdagen godkänner det avtal som träffats mellan Sveriges regering och Norges regering om ändring av avtalet om en gemensam marknad för elcertifikat.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat	4
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Elcertifikatssystemet	8
5	Kontrollstation 2019	10
6	Marknadsutvecklingen för produktion av förnybar el inom elcertifikatssystemet.....	10
7	Ändringar i avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad.....	11
8	Elcertifikatssystemet avslutas 2035 och ett stoppdatum vid utgången av 2021 införs.....	12
9	Ett stoppdatum vid utgången av 2021 införs för varaktiga produktionsökningar och vissa ombyggnader.....	18
10	Komprimerad kvotkurva.....	19
11	Makulering av elcertifikat när elcertifikatskonton avslutas	22
12	Transparensten är tillräcklig men negativa elpriser bör följas	24
13	Ingen begränsning för mikroproduktionsanläggningar eller för ny tilldelningsperiod efter ombyggnad	25
14	Ikraftträdande.....	26
15	Konsekvenser.....	27
16	Författningskommentar.....	35
Bilaga 1	Sammanfattning av Energimyndighetens rapport Kontrollstation för elcertifikatsystemet 2019.....	40
Bilaga 2	Energimyndighetens hemställan om ändring av regleringen avseende kontoföring av elcertifikat	43
Bilaga 3	Promemorians lagförslag.....	48
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	52
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag	53
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	57
Bilaga 7	Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam marknad för elcertifikat	60
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträdet den 24 september 2020	64

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2020/21:16

Regeringens förslag:

1. Riksdagen godkänner avtalet mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Norges regering om ändring av avtalet om en gemensam marknad för elcertifikat.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1200) om elcertifikat

dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 11 §, 4 kap. 5 b och 5 f §§, 6 kap. 5 och 8 §§ och 8 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 13 § ska lyda "Bemyndiganden",

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 2 kap. 11 a och 13 a §§ och 3 kap. 15 a §, och närmast före 3 kap. 15 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag syftar till att främja produktion av förnybar el för att

1. inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge

a) år 2020 nå målet om att finansiera 15,2 terawattimmar ny förnybar elproduktion,

b) till år 2030 nå målet om att utöka elcertifikatssystemet med 18 terawattimmar nya elcertifikat, och

c) för perioden fram till 2045 uppfylla volymrelaterade förpliktelser, och

2. år 2020 nå det nationella målet om att finansiera 30 terawattimmar ny förnybar elproduktion jämfört med 2002.

Denna lag syftar till att främja produktion av förnybar el för att inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge till 2030 nå det med Norge gemensamma målet om 46,4 terawattimmar ny förnybar elproduktion och till och med 2035 uppfylla volymrelaterade förpliktelser.

2 kap.

11 §²

Elcertifikat får inte tilldelas för produktion av el efter utgången av år 2045.

Elcertifikat får inte tilldelas för produktion av förnybar el efter utgången av 2035.

För tiden dessförinnan får inte elcertifikat tilldelas för produktion av förnybar el

1. i anläggningar som tagits i drift efter den 31 december 2021,

2. enligt 8 eller 9 § om den varaktiga produktionsökningen genomförts eller den ombyggda anlägg-

¹ Senaste lydelse 2017:813.

² Senaste lydelse 2017:813.

ningen tagits i drift efter den 31 december 2021. Prop. 2020/21:16

11 a §

Innehavaren av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat ska till tillsynsmyndigheten anmäla en sådan produktionsökning som avses i 11 § andra stycket 2 innan ökningen genomförs.

13 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om att den tidpunkt som avses i 11 § andra stycket 1 och 2 i stället ska infalla en senare dag som Sverige och Norge kan ha kommit överens om.

3 kap.

Avslut av elcertifikatskonton med kvarvarande elcertifikat

15 a §

Kontoföringsmyndigheten får avsluta ett elcertifikatskonto och utan ersättning till kontohavaren ta bort kvarvarande elcertifikat på kontot om

1. kontohavaren begär det eller lämnar sitt samtycke till åtgärden och kontot inte innehåller fler än femtio certifikat, eller

2. kontohavaren

a) inte motsätter sig åtgärden,

b) inte har använt kontot under en längre tid och det endast finns ett fåtal certifikat kvar, och

c) har avregistrerats som kvotpliktig eller inte längre är innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av certifikat.

4 kap.**5 b §³**

Grundtermen ska bestämmas genom att det antal terawattimmar som anges inom parentes för beräkningsåret divideras med den prognostiserade kvotpliktiga elanvändningen för samma år:

- 2018 (22,97 terawattimmar),
 - 2019 (24,64 terawattimmar),
 - 2020 (26,15 terawattimmar),
 - 2021 (23,85 terawattimmar),
 - 2022 (24,22 terawattimmar),
 - 2023 (24,62 terawattimmar),
 - 2024 (24,54 terawattimmar),
 - 2025 (24,73 terawattimmar),
 - 2026 (25,47 terawattimmar),
 - 2027 (26,69 terawattimmar),
 - 2028 (27,18 terawattimmar),
 - 2029 (27,71 terawattimmar),
 - 2030 (27,33 terawattimmar),
 - 2031 (25,87 terawattimmar),
 - 2032 (24,40 terawattimmar),
 - 2033 (22,27 terawattimmar),
 - 2034 (20,13 terawattimmar),
 - 2035 (18,73 terawattimmar),
 - 2036 (17,00 terawattimmar),
 - 2037 (16,00 terawattimmar),
 - 2038 (14,00 terawattimmar),
 - 2039 (12,00 terawattimmar),
 - 2040 (10,00 terawattimmar),
 - 2041 (08,00 terawattimmar),
 - 2042 (06,00 terawattimmar),
 - 2043 (04,00 terawattimmar),
 - 2044 (02,00 terawattimmar),
- och
- 2020 (26,15 terawattimmar),
 - 2021 (23,85 terawattimmar),
 - 2022 (24,22 terawattimmar),
 - 2023 (24,62 terawattimmar),
 - 2024 (25,54 terawattimmar),
 - 2025 (27,73 terawattimmar),
 - 2026 (30,47 terawattimmar),
 - 2027 (35,69 terawattimmar),
 - 2028 (36,18 terawattimmar),
 - 2029 (36,71 terawattimmar),
 - 2030 (36,33 terawattimmar),
 - 2031 (34,87 terawattimmar),
 - 2032 (33,40 terawattimmar),
 - 2033 (31,27 terawattimmar),
 - 2034 (29,13 terawattimmar),
 - 2035 (27,73 terawattimmar).

5 f §⁴

Kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas minst vartannat år till och med år 2045. Kvoterna ska bestämmas senast året *innan* det år de ska träda i kraft.

Kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas minst vartannat år till och med 2035. Kvoterna ska bestämmas senast året *före* det år de ska träda i kraft.

6 kap.**5 §**

En innehavare av en anläggning ska betala en sanktionsavgift till staten för de elcertifikat som felaktigt har tilldelats innehavaren, om tilldelningen gjorts på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats

³ Senaste lydelse 2017:813.

⁴ Senaste lydelse 2017:813.

1. i en ansökan om godkännande enligt 2 kap. 1 §,
2. vid rapportering enligt 2 kap. 3 § andra och tredje styckena, eller
3. i en ansökan om förlängd tilldelningsperiod enligt 2 kap. 10 §.

En innehavare av en anläggning ska även betala en sanktionsavgift till staten för sådana elcertifikat som felaktigt har tilldelats innehavaren, om tilldelningen avser en produktionsökning som skulle ha anmälts till tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 11 a §.

Tillsynsmyndigheten prövar frågor om sanktionsavgift. Avgiften ska beräknas enligt 1 § andra stycket. Perioden för beräkning av elcertifikatspriset ska dock vara den tolv månadersperiod som föregår dagen för beslutet. Ett beslut om sanktionsavgift får inte avse elcertifikat som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före tillsynsmyndighetens beslut.

8 §

Om en kvotpliktsavgift, sanktionsavgift eller förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Om en avgift enligt detta kapitel inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

8 kap.

2 §

Beslut av kontoföringsmyndigheten i följande frågor får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. tilldelning av elcertifikat enligt 3 kap. 2 § första och andra styckena,
2. registrering enligt 3 kap. 3–5 §§,
3. avvisning enligt 3 kap. 7 §,
4. avslag enligt 3 kap. 8 §, och
5. rättelse enligt 3 kap. 15 §.

Beslut av kontoföringsmyndigheten i följande frågor får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. tilldelning av elcertifikat enligt 3 kap. 2 § första och andra styckena,
2. registrering enligt 3 kap. 3–5 §§,
3. avvisning enligt 3 kap. 7 §,
4. avslag enligt 3 kap. 8 §,
5. rättelse enligt 3 kap. 15 §, och
6. avslut av elcertifikatskonton enligt 3 kap. 15 a §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

3 Ärendet och dess beredning

Enligt avtalet mellan Sverige och Norge ska det före den 31 december 2020 införas en stoppmekanism i Sverige. Stoppmekanismen ska bidra till elcertifikatssystemets måluppfyllelse 2030 och till förutsägbarhet för marknadsaktörerna för perioden efter måluppfyllelsen, se propositionen Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad (prop. 2016/17:187). Statens energimyndighet (Energimyndigheten) fick därför i regleringsbrevet 2018 i uppdrag att inom ramen för kontrollstation 2019 analysera och ge förslag på en sådan stoppmekanism. Myndigheten skulle även utreda en begränsning av när en anläggning kan ansöka om en ny tilldelningsperiod av elcertifikat, om elcertifikat har tilldelats när elpriset varit noll eller lägre och om transparensen i elcertifikatssystemet kan förbättras. Uppdraget om transparensen i systemet redovisades i juni 2018 genom rapporten Ökad transparens i elcertifikatssystemet (ER 2018:18). Övriga uppdrag redovisades i december 2018 genom rapporten Kontrollstation för elcertifikatssystemet 2019 (ER 2018:25). En sammanfattning av sistnämnda rapport finns i *bilaga 1*. Rapporten remitterades. Remissvaren finns tillgängliga i Infrastrukturdepartementet (I2019/00925).

I juni 2019 kom Energimyndigheten in med en hemställan om ändring av regleringen avseende kontoföring av elcertifikat (I2019/01981). Hemställan finns i *bilaga 2*.

Därefter utarbetades en promemoria i Infrastrukturdepartementet med förslag som bygger på Energimyndighetens rapporter och hemställan, men som delvis avviker från myndighetens förslag. Bland annat föreslås ett annat stoppdatum. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*. Promemorians remitterades. Remissvaren finns tillgängliga i Infrastrukturdepartementet (I2020/00777). En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*.

Avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad har förhandlats om för att Sverige ska kunna införa ett stoppdatum och avsluta elcertifikatsmarknaden 2035. Avtalet finns i *bilaga 7*. Texterna i propositionen har i förhållande till lagrådsremissen anpassats till det ändrade avtalet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 13 augusti 2020 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Lagrådet föreslår att 3 kap. 15 a § lagen (2011:1200) om elcertifikat får en annan lydelse. Lagrådets synpunkt behandlas i avsnitt 11 och i författningskommentaren. I förhållande till lagrådsremissen har även vissa språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Elcertifikatssystemet

Den 1 maj 2003 infördes elcertifikatssystemet för att främja en ökad elproduktion från förnybara energikällor. Elcertifikatssystemet ersatte huvud-

delen av tidigare drifts- och investeringsstöd till förnybar elproduktion. Bestämmelser om systemet finns i lagen (2011:1200) om elcertifikat, förordningen (2011:1480) om elcertifikat och i föreskrifter som meddelas av Energimyndigheten, som är både tillsynsmyndighet och kontoföringsmyndighet.

Elcertifikatssystemet är ett marknadsbaserat stödsystem. Producenter av förnybar el som uppfyller kraven i lagen om elcertifikat tilldelas elcertifikat av staten. En efterfrågan på certifikaten skapas genom att det i samma lag finns en skyldighet för bland annat elleverantörer och vissa elanvändare att köpa och annullera elcertifikat i förhållande till sin försäljning respektive användning av el (kvotplikt). På det sättet skapas en marknad för elcertifikat som innebär att förnybar el kan produceras kostnadseffektivt. Storleken på kvotplikten speglar hur mycket förnybar elproduktion som måste finansieras för att målen inom systemet ska nås. Det finns alltså både mål och finansieringsåtaganden inom elcertifikatssystemet.

Elproducenter som är godkända för tilldelning av elcertifikat får ett certifikat för varje megawattimme el som de producerar. Elcertifikat får tilldelas för produktionen av el i högst 15 år, dock längst till utgången av 2045. Den mängd elcertifikat som ska köpas av dem som är kvotpliktiga ändras från år till år. Hur stor kvotplikten är för ett år framgår i dag av förordningen om elcertifikat. Bestämmelser om hur kvotplikten ska beräknas finns i lagen om elcertifikat.

Målet inom elcertifikatssystemet var inledningsvis att produktionen av förnybar el skulle öka med 10 terawattimmar till 2010. Målet har höjts vid flera tillfällen och elcertifikatssystemet har förlängts i omgångar från 2010 till det nuvarande slutåret 2045.

Elcertifikatsmarknaden är sedan den 1 januari 2012 gemensam med Norge. Samarbetet om den gemensamma elcertifikatsmarknaden regleras i ett bilateralt avtal mellan Sverige och Norge. I avtalet regleras bland annat målet för den gemensamma marknaden fram till 2020 samt volymrelaterade förpliktelser. Det samlade målet för ny förnybar elproduktion inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden är 28,4 terawattimmar till 2020, varav Sverige ska finansiera 15,2 terawattimmar. Sverige ska, utöver det gemensamma målet, sträva efter att det ska annulleras elcertifikat motsvarande ytterligare 30 terawattimmar för perioden 1 januari 2018–31 december 2035.

År 2017 beslutade riksdagen ytterligare ett nytt svenskt mål om 18 terawattimmar nya elcertifikat till 2030 och elcertifikatssystemet förlängdes till 2045, se propositionen Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017 (prop. 2016/17:179). Riksdagen godkände också en ändring av avtalet med Norge med anledning av det nya målet och förlängningen av systemet. Av det ändrade avtalet framgår att det samlade målet för ny förnybar elproduktion inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden är 28,4 terawattimmar till 2020 och ytterligare 18 terawattimmar till 2030, se propositionen Avtal om ändring av avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad (prop. 2016/17:187).

Det framgår av avtalet med Norge att de volymrelaterade förpliktelserna innebär att Sverige och Norge ska sträva efter att för perioden 1 januari 2012–31 december 2035 annullera elcertifikat motsvarande 198 terawattimmar vardera. Sverige ska därutöver sträva efter att för perioden 1 janu-

ari 2018–31 december 2035 annullera elcertifikat motsvarande 30 terawattimmar. För perioden 1 januari 2022–31 december 2045 ska Sverige sträva efter att annullera elcertifikat motsvarande ytterligare 270 terawattimmar. Det framgår även av avtalet att produktionsanläggningar i Norge som sätts i drift efter den 31 december 2021 inte har rätt att tilldelas elcertifikat och att det före den 31 december 2020 ska införas en stoppmekanism i Sverige som ska bidra till måluppfyllelsen 2030 och till förutsägbarhet för marknadsaktörerna för perioden efter måluppfyllelsen.

5 Kontrollstation 2019

Elcertifikatssystemet analyseras av Sverige och Norge vid regelbundna kontrollstationer. Vid dessa diskuteras och utvärderas systemets funktion och behovet av författningsändringar. Sedan 2015 har kontrollstationer genomförts vartannat år. Den huvudsakliga uppgiften inför kontrollstationen 2019 var att i enlighet med avtalet mellan länderna ta fram en svensk stoppmekanism för tilldelning av elcertifikat. Energimyndigheten fick i uppdrag av regeringen att lämna förslag på lämplig utformning av en sådan mekanism. I rapporten *Kontrollstation för elcertifikatssystemet 2019* föreslår Energimyndigheten ett stopp för nya anläggningar i elcertifikatssystemet efter den 31 december 2030. I den efterföljande promemorian som togs fram i Infrastrukturdepartementet föreslås att stoppdatumet tidigare läggs till utgången av 2021. Skälet är den snabba utbyggnadstakten av förnybar elproduktion inom elcertifikatssystemet. Av samma skäl föreslås i promemorian att elcertifikatssystemet ska avslutas 2035 i stället för 2045.

Inom ramen för kontrollstationsuppdraget har Energimyndigheten även utrett om det behövs en gräns för när en anläggning kan ansöka om en ny tilldelningsperiod av elcertifikat, om elcertifikat har tilldelats när elpriset varit noll eller lägre och om transparensen i elcertifikatssystemet kan förbättras.

Införandet av ett stoppdatum och ett nytt år då elcertifikatssystemet ska avslutas kräver ändringar i avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad. Ett ändringsavtal har därför utarbetats och finns i bilaga 7 i denna proposition.

6 Marknadsutvecklingen för produktion av förnybar el inom elcertifikatssystemet

Måläret för det senast beslutade svenska målet i elcertifikatssystemet på 18 nya terawattimmar förnybar elproduktion inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge bestämdes till 2030, och elcertifikatssystemet förlängdes samtidigt till 2045, se propositionen *Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017* (prop. 2016/17:179). Enligt nyligen gjorda bedömningar kommer dock det totala målet på 46,4 terawattimmar inom den gemensamma elcertifikatsmark-

naden att nås redan före 2021. Detta är en utveckling som ingen förutsåg då systemet förlängdes och det nya måläret bestämdes. Anledningen är i huvudsak vindkraftens snabba utbyggnad. Av Energimyndighetens rapport Kontrollstation för elcertifikatssystemet 2019 framgår att den nuvarande utbyggnaden av förnybar el till största delen, 82 procent, består av vindkraft. Myndigheten anser att den snabba utbyggnaden beror på flera faktorer. Energiöverenskommelsen, dvs. ramöverenskommelsen om den svenska energipolitiken mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna, lyfts fram som en bidragande orsak. Den har gett stabila förutsättningar genom det nya målet på 18 nya terawattimmar förnybar elproduktion inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden till 2030 och det långsiktiga målet om ett till 100 procent förnybart elsystem till 2040. Myndigheten redovisar utifrån statistikuppgifter att tidpunkten då investeringsbesluten ökade stämmer väl överens med ambitionshöjningen. Utöver energiöverenskommelsen lyfter myndigheten fram teknikutveckling med sänkta kostnader, globala trender med låga räntor, ett förväntat stigande elpris och att den svenska marknaden lockar utländskt kapital, som faktorer av stor betydelse för utbyggnadstakten.

7 Ändringar i avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam elcertifikatsmarknad

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner avtalet mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Norges regering om ändring av avtalet om en gemensam marknad för elcertifikat.

Skälen för regeringens förslag

Avtalsändringar är nödvändiga för att ett stoppdatum ska kunna införas

Avtalet mellan Sverige och Norge om en gemensam marknad för elcertifikat måste ändras för att Sverige ska kunna införa ett stoppdatum och för att elcertifikatssystemet ska kunna avslutas 2035. Ett ändringsavtal har därför utarbetats. Eftersom avtalet förutsätter att lagen om elcertifikat ändras krävs riksdagens godkännande enligt 10 kap. 3 § regeringsformen. Inriktningen är att avtalet ska träda i kraft den 1 januari 2021. En förutsättning för ikraftträdande är att Sverige och Norge senast den 31 december 2020 har anmält till varandra genom notväxling att deras inhemska konstitutionella krav är uppfyllda. Avtalet undertecknades i Oslo den 18 september 2020 av Sveriges energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman och av Norges olje- och energiminister Tina Bru.

Huvuddragen i det ändrade avtalet

Att införa ett stoppdatum innebär att en dag måste anges så att produktionsanläggningar som sätts i drift därefter inte ska ha rätt att tilldelas elcertifikat. Denna dag anges i avtalet till den 31 december 2021 (stopp-

datum) och gäller både för Sverige och Norge. För att säkerställa elcertifikatssystemets måluppfyllelse över tid är det viktigt att en tillräcklig mängd produktion har kommit in i systemet när stoppdatumet infaller. Därför har parterna kommit överens om att det svenska stoppdatumet ska flyttas till den 31 december 2023, om inte anläggningar med en normalårsproduktion på minst 46,4 TWh el har godkänts för tilldelning av elcertifikat inom det gemensamma elcertifikatssystemet före utgången av mars 2021. Det anges också i avtalet att parterna kan komma överens om ett annat stoppdatum. En sådan överenskommelse ska träffas i det råd som har inrättats enligt avtalet och där båda parterna är representerade. Vidare har parterna enats om hur normalårsproduktion ska definieras. För att säkerställa måluppfyllelse anges det också i avtalet att anläggningar som sätts i drift i Sverige före stoppdatum, och som uppfyller kraven för att tilldelas elcertifikat, ska kunna godkännas fram till och med 2035. Därutöver krävs datumändringar i flera artiklar för att elcertifikatssystemet ska kunna avslutas 2035 i Sverige.

Det är viktigt att marknaden så tidigt som möjligt får kännedom om huruvida stoppdatumet ska flyttas fram. Det anges därför i avtalet att parterna senast vid utgången av september 2021 ska kommunicera till marknaden vilket stoppdatum som ska gälla. I avtalet fastställs även den omfördelning av kvoterna som är nödvändig med anledning av förslaget att systemet ska avslutas 2035 i stället för 2045. Slutligen har parterna enats om hur rapporteringen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybartdirektivet) ska göras för perioden efter 2020 och fram till och med 2030. Avtalet finns i bilaga 7.

8 Elcertifikatssystemet avslutas 2035 och ett stoppdatum vid utgången av 2021 införs

Regeringens förslag: Elcertifikat ska inte få tilldelas för produktion av förnybar el i anläggningar som tagits i drift efter 31 december 2021. Elcertifikat ska inte heller få tilldelas för produktion av förnybar el efter utgången av 2035. Kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas minst vartannat år till och med 2035. Lagens syfte ska vara att nå det med Norge gemensamma målet om 46,4 terawattimmar ny förnybar elproduktion till 2030 inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden och att de volymrelaterade förpliktelseerna uppfylls till och med 2035.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om ett senare stoppdatum som Sverige och Norge kan ha kommit överens om.

Regeringens bedömning: Energimyndigheten bör få i uppdrag att följa utbyggnadstakten för produktionen av förnybar el, bl.a. med hänsyn till måluppfyllelsen och de eventuella effekterna med anledning av utbrottet av sjukdomen covid-19. Vidare bör myndigheten följa marknadens funktion och utreda om det finns behov av åtgärder för att marknaden ska fungera väl även efter införandet av ett stoppdatum.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. Enligt promemorian bör stoppdatumet flyttas fram men det finns inget datum angivet. Promemorian innehåller inte heller något bemyndigande.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändning. *Energiföretagen* anser att det är viktigt att Energimyndigheten gör en uppdaterad bedömning där minskad produktionskapacitet från främst äldre vindkraft beaktas eftersom detta kraftslag väntas dominera i systemet, framför allt i slutskedet. *Energiföretagen* och *Svenskt Näringsliv* framför att det är viktigt att analysera marknadens funktion efter 2021 och utreda och ta fram förslag till marknadsstabiliserande åtgärder. *Energimyndigheten* föredrar ett stoppdatum 2030 bl.a. för att myndigheten ser en något ökad risk för att målet inte nås i pandemitider. Myndigheten anser även att det finns risk för att företaget lämnar systemet efter 2021 om elcertifikatspriset är lägre än de administrativa kostnaderna och att målet, i sådant fall, inte nås över tid till 2030 och det kan vara svårt att återstarta systemet. Vidare framför myndigheten att de aviserade uppdragen att följa måluppfyllelsen och att bevaka den stängda marknaden är nödvändiga som en direkt konsekvens av det framflyttade avslutet av elcertifikatsystemet. *Konjunkturinstitutet*, *Sveriges allmännyttan* och *Vattenfall AB* anser att förslaget att stoppdatum kan förskjuta skapar osäkerhet. *Kraftringen Energi AB* anser att konsekvenserna av ett förskjutet stoppdatum bör förtydligas för marknadens aktörer. *Energiföretagen Sverige*, *Skogsindustrierna*, *Tekniska verken i Linköping AB* och *Vattenfall AB* anser att coronakrisen ytterligare ökar osäkerheten på marknaden. *Statkraft Sverige AB* och *Svenskt Näringsliv* anser att systemet kan behöva avslutas tidigare än 2035 om det blir mycket låga elcertifikatspriser som enbart är en transaktionskostnad. *Sveriges Kärntekniska Sällskap* avstyrker förslaget om stoppdatum eftersom det blir ett ytterligare steg från kostnadseffektivitet och ett marknadsbaserat system. *Statens jordbruksverk* anser att det är viktigt att följa och analysera utbyggnadstakten av el från olika förnybara energikällor.

Ett flertal remissinstanser anser att förslaget om ett stoppdatum ska kompletteras med ett volymstopp. Om inget sådant införs förespråkar *Bodecker Partners AB* och *Mirova* en framtung kvotkurva och att 0,5 elcertifikat/MWh ges till nya anläggningar under 2021. Om avtalet med Norge är ett hinder för att införa ett tilldelningsstopp anser *Bodecker Partners AB*, *Mirova* och *CGN Europe Energy* att Sverige ska gå ur avtalet. Vissa remissinstanser, *Bodecker Partners AB*, *Svensk solenergi*, *Svensk vindenergi* och *Solelkommissionen* anser att det går emot utfästelserna i prop. 2016/17:179 att inte införa ett tilldelningsstopp. *Svensk solenergi*, *Svensk Vindenergi* och *Solelkommissionen* anser vidare att regeringens förslag sannolikt står i strid med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybartdirektivet) och EU:s styrningsförordning.

Stopppdatum vid utgången av 2021 och stängning av systemet 2035

I promemorian redovisas att utbyggnadstakten för förnybar el är hög och att målen inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge kommer att nås i närtid. Det föreslås därför att elcertifikat inte får tilldelas för produktion av förnybar el i anläggningar som är tagna i drift efter utgången av 2021. Det föreslås också att elcertifikatssystemet ska avslutas 2035 i stället för 2045. Flertalet remissinstanser tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget om ett stopp för tilldelning av elcertifikat vid utgången av 2021.

Att det före utgången av 2020 ska införas ett stopppdatum framgår av avtalet med Norge. Enligt det förslag om ändring av avtalet som redovisas i denna proposition framgår också att Sverige och Norge är överens om att ett svenskt stopppdatum den 31 december 2021 ska införas under förutsättning att minst 46,4 terawattimmar normalårsproduktion ny förnybar el har godkänts för tilldelning av elcertifikat före utgången av mars 2021. Länderna är också överens om att elcertifikatssystemet ska stängas 2035. Regeringen föreslår därför lagändringar som innebär att det ska införas ett stopppdatum vid utgången av 2021 och att elcertifikatssystemet ska stängas 2035.

Enligt *Energimyndigheten* finns det en risk för att företag lämnar systemet efter 2021 om elcertifikatspriset är lägre än de administrativa kostnaderna som det medför och en risk för att målet över tid inte nås. Även *Energiföretagen* tar upp frågan om minskad produktionskapacitet. Regeringen avser att ge ett uppdrag till *Energimyndigheten* att följa hur marknaden fungerar. Uppdraget ska även omfatta en analys av lämpliga åtgärder som kan vidtas om produktion försvinner ur systemet i förtid. *Energimyndigheten* bör även få i uppdrag att analysera elcertifikatssystemets administrativa kostnader efter 2021 då betydelsen av dessa ökar för aktörerna om elcertifikatspriset är lågt. *Energimyndigheten* anser att uppdragen är nödvändiga som en direkt konsekvens av det framflyttade avslutet av elcertifikatssystemet.

Den fråga som *Statkraft Sverige AB* och *Svenskt Näringsliv* väcker om att avsluta systemet före 2035 om elcertifikatspriserna blir väldigt låga har inte varit aktuell inom ramen för arbetet med att ta fram ett stopppdatum. Den avser marknadens funktion efter det att stopppdatumet har införts. Frågan bör hanteras i det kommande uppdraget till *Energimyndigheten* om att följa marknadsutvecklingen och analysera lämpliga åtgärder om det uppstår problem.

Volymstopp och stängning av systemet i balans

Vid remitteringen av *Energimyndighetens* rapport föreslog flera remissinstanser, framför allt från vindkraftsbranschen, att ett tilldelningsstopp (volymstopp) vid 696 miljoner elcertifikat skulle införas. Något sådant förslag lämnas inte i promemorian. Flera aktörer upprepar dock i sina remissvar att de fortfarande anser att stopppdatumet bör kompletteras med ett volymstopp. Syftet skulle vara att hålla priset på elcertifikat uppe och undvika att det snabbt går ner mot noll.

I propositionen Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017 (prop. 2016/17:179 s. 34) angavs att Sverige borde införa en stoppregel som skulle bidra till balans mellan utbud och efterfrågan

på elcertifikatsmarknaden. Skälet var en befarad priskollaps som kunde äventyra både nya investeringar och måluppfyllelsen.

Förutsättningarna på elcertifikatsmarknaden har därefter ändrats radikalt. De risker som låg till grund för regeringens tidigare uttalanden finns inte längre kvar. Nya investeringar har kommit till stånd i en sådan omfattning att bedömningen är att målet på 18 nya terawattimmar förnybar elproduktion till 2030 inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge kommer att nås i närtid. En annan aspekt är att elcertifikatssystemet är ett marknadsbaserat system och det är marknadsutvecklingen, dvs. den snabba utbyggnadstakten, som nu gör att priset på elcertifikaten sjunker. När systemet infördes fanns det en möjlighet för elproducenter att 2004–2008 lösa in elcertifikat hos Energimyndigheten till ett garantipris som var fastställt i lagen. Europeiska kommissionen gjorde bedömningen att garantipriset var ett statsstöd. Efter det att garantipriset togs bort 2008 har marknaden bestämt priset på elcertifikaten. Detta skulle frångås och systemet ändra karaktär om särskilda åtgärder skulle vidtas för att säkerställa en prisnivå på elcertifikaten. Elcertifikatssystemet lämpar sig alltså av flera skäl inte för stöd till en viss grupp aktörer.

Sveriges Kärntekniska Sällskap avstyrker förslaget om stoppdatum med argumentet att det blir ett ytterligare steg från kostnadseffektivitet och ett marknadsbaserat system. I konsekvensanalysen görs dock bedömningen att förslagen inte har någon eller endast marginell påverkan på elcertifikatspriset. Däremot beräknas förslagen ge en kostnadsbesparing genom att framtida administrativa kostnader kan undvikas. Ett annat förslag som tas upp i remissvaren är att endast ett halvt elcertifikat ska tilldelas per megawattimme i stället för ett helt certifikat. En sådan lösning skulle innebära en stor förändring och skulle inte vara förenlig med det avtal som finns mellan Sverige och Norge.

Ett par remissinstanser anför att förslaget skulle strida mot förnybartdirektivet. I artikel 6 i direktivet anges att medlemsstaterna ska säkerställa att nivån på, och villkoren för, det stöd som beviljas för projekt som avser förnybar energi inte ändras på ett sätt som inverkar negativt på de rättigheter som ges inom ramen för stödet eller undergräver lönsamheten för de projekt som redan har beviljats stöd. Det anges även att medlemsstaterna får anpassa nivån på stödet i enlighet med objektiva kriterier, förutsatt att sådana kriterier har fastställts vid den ursprungliga utformningen av stödsystemet. Europeiska kommissionen har ansett att elcertifikatssystemet inte är ett statligt stöd. Det finns därför skäl att ifrågasätta om det omfattas av artikel 6. Oavsett detta har systemet, förutom i fråga om garantipriset, varit marknadsbaserat sedan det infördes. Förslagen i denna proposition syftar till att åstadkomma en rimlig avveckling utan någon förändring av detta grundläggande villkor. Att förutsättningarna ändras beroende på hur marknaden utvecklas är en teknisk risk som varit inbyggd i systemet från början.

I sammanhanget kan det även konstateras att ett grundläggande motiv för utformningen av elcertifikatssystemet har varit dess kostnadseffektivitet och förmåga att leverera i förhållande till de politiska målen till lägsta möjliga kostnader för de elkonsumenterna som betalar för elcertifikat. Ett volymstopp skulle innebära ett stort avsteg från detta genom att det finns en risk att kostnadseffektiviteten frångås och att konsumenterna därmed skulle få högre kostnader. Att elkonsumenten får ett lägre elpris som kompenserar för elcertifikatkostnaden, eftersom målet nås cirka 10 år i förväg,

är inget skäl att ingripa i den prissättning på elcertifikat som styrs av utvecklingen på marknaden. Energimyndigheten anger i sin rapport att den inte heller anser att en stoppmekanism ska syfta till att uppnå balans i systemet eller begränsa ett eventuellt överskott av elcertifikat. Ett volymstopp skulle även innebära en stor förändring av villkoren på den gemensamma marknaden med Norge. Den sammantagna bedömningen är därför, liksom tidigare, att ett volymstopp inte bör införas.

Om målen inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden riskerar att inte nås vid utgången av år 2021 bör stoppdatum flyttas fram

Det föreslagna stoppdatumet har satts utifrån en prognos om att ett visst antal anläggningar för produktion av förnybar el ska tas i drift och bli godkända för tilldelning av elcertifikat. Datumet har också satts utifrån antaganden om hur mycket el som ska produceras i anläggningarna under ett normalår. I promemorian bedöms därför att stoppdatumet bör flyttas fram om beräkningar skulle visa att målet på 18 nya terawattimmar riskerar att inte nås före utgången av 2021 för att det inte har kommit in tillräckligt många anläggningar i elcertifikatssystemet. Det anges vidare i promemorian att målet ska anses vara nått om det finns marginal för avvikelser från normalårsproduktion, så att utbudet av elcertifikat inte blir för litet i förhållande till efterfrågan över tid fram till och med 2035, för såväl målet på 18 nya terawattimmar som målet på 28,4 nya terawattimmar förnybar elproduktion inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge.

Flera remissinstanser påpekar att en sådan möjlig förskjutning av stoppdatumet skapar osäkerhet på elcertifikatsmarknaden och att det bör framgå hur marknaden behövs av förutsägbarhet ska mötas. Några säkra besked kan dock inte ges. Det är utbyggnadstakten och produktionsnivån som är avgörande för att målet ska kunna uppfyllas med ett stoppdatum vid utgången av 2021. För det fall det inte har godkänts anläggningar för tilldelning av elcertifikat med en normalårsproduktion förnybar el på minst 46,4 terawattimmar före utgången av mars 2021 framgår det av avtalet med Norge att det svenska stoppdatumet ska flyttas till den 31 december 2023. Det framgår även av avtalet att Sverige och Norge kan komma överens om ett annat stoppdatum.

De grundläggande bestämmelserna om hur normgivningen går till finns i 8 kap. regeringsformen. Föreskrifter ska enligt 8 kap. 2 § regeringsformen meddelas av riksdagen genom lag bland annat om föreskrifterna avser förhållandet mellan enskilda och det allmänna under förutsättning att föreskrifterna gäller skyldigheter för enskilda eller i övrigt avser ingrepp i enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Regeringen får dock med stöd av 8 kap. 3 § regeringsformen, efter bemyndigande från riksdagen, meddela sådana föreskrifter i en förordning. För att undvika osäkerhet för marknaden bör föreskrifter om ett framskjutet stoppdatum meddelas så snart det är möjligt efter att det blivit känt hur mycket produktion som godkänts i systemet. Att ändra stoppdatumet i lagen tar lång tid. Regeringen bör därför få ett bemyndigande att meddela föreskrifter i förordning om ett ändrat stoppdatum.

Det är viktigt att en eventuell flytt av det svenska stoppdatumet kommuniceras till marknaden så snart det är möjligt efter utgången av mars 2021. Det framgår av avtalet med Norge att länderna senast vid utgången av sep-

tember 2021 ska kommunicera till marknaden vilket stoppdatum som ska gälla.

Det är även viktigt att få vetskap om hur utbyggnadstakten av förnybar el inom elcertifikatssystemet förhåller sig till måluppfyllelsen på 46,4 nya terawattimmar normalårsproduktion förnybar el till 2030 inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge, med ett stoppdatum vid utgången av 2021. Därför bör Energimyndigheten få i uppdrag att följa marknaden. Uppdraget bör bland annat innehålla en redovisning av godkända och driftsatta anläggningar inom elcertifikatssystemet varje månad från och med den 1 oktober 2020 till och med den dag då Sverige och Norge, i enlighet med avtalet mellan länderna, kommunicerar med marknaden vilket stoppdatum som ska gälla.

Som vissa remissinstanser tar upp går det inte att utesluta att utbrottet av covid-19 kan komma att påverka måluppfyllelsen. Det går i dagsläget inte att uttala sig om den möjliga omfattningen av en sådan påverkan och om frågan om en anpassning av stoppdatumet kan bli aktuell. Energimyndighetens uppdrag bör därför även omfatta att följa pandemins eventuella effekter på elcertifikatsmarknaden. Effekterna av pandemin är en sådan omständighet som kan komma att påverka utbyggnadstakten och därmed aktualisera ett annat stoppdatum under förutsättning att Sverige och Norge är överens om det.

En annan parameter som kan påverka förhållandet mellan utbud och efterfrågan på elcertifikat är den kvotpliktiga elanvändningen, som också är väderberoende och styrs av konjunkturen i samhället. Denna parameter hanteras dock inom ramen för så kallade tekniska justeringar, men det kan vara angeläget att ta fram och använda en uppdaterad elanvändningsprognos i samband med att nya kvoter ska beräknas fram till 2035.

Uppdatering av syftet med lagen

Måläret 2020 har passerat när de föreslagna lagändringarna träder i kraft. Ny förnybar el som ska räknas in i målet på 15,2 terawattimmar kommer dock att fortsätta produceras eftersom elcertifikat tilldelas i femton år. Målet för 2020 bör därför ingå i det med Norge gemensamma målet på 46,4 terawattimmar som ska nås inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden till 2030. För Sveriges räkning betyder det att 15,2 terawattimmar plus 18 terawattimmar ska nås. För Norges räkning betyder det att 13,2 terawattimmar ska nås. De volymrelaterade förpliktelseerna ska uppfyllas till och med 2035 då elcertifikatssystemet avslutas. Syftesbestämelsen i lagen bör ändras i enlighet med detta. Det nationella målet om att finansiera 30 terawattimmar ny förnybar elproduktion jämfört med 2002 bör samtidigt tas bort. Det har byggts anläggningar i Sverige som med marginal motsvarar en normalårsproduktion för att det målet ska vara uppnått. Bedömningen är därför att det nationella målet kommer att nås.

Sista ansökningsdag efter stoppdatum

Energimyndigheten lyfter fram i sin rapport att det är av stor vikt att det regleras när en ansökan om godkännande av en anläggning för tilldelning av elcertifikat senast ska ha kommit in till myndigheten efter stoppdatumet. Någon begränsning i fråga om möjligheten att ansöka om elcertifikat för anläggningar eller produktionsökningar som tagits i drift före stopp-

datumet ska dock inte införas. En sådan begränsning kan bli till nackdel om målpuppfyllelsen äventyras. Sverige och Norge har därför kommit överens om att anläggningar som sätts i drift i Sverige före stoppdatumet, och som uppfyller kraven för att tilldelas elcertifikat, ska kunna godkännas fram till och med 2035.

9 Ett stoppdatum vid utgången av 2021 införs för varaktiga produktionsökningar och vissa ombyggnader

Regeringens förslag: Elcertifikat ska inte få tilldelas för en varaktig produktionsökning eller för en ombyggnad som innebär att en anläggning ska anses som ny, om produktionsökningen genomförts eller den ombyggda anläggningen tagits i drift efter den 31 december 2021. Regeringen ska få meddela föreskrifter om ett senare stoppdatum som Sverige och Norge kan ha kommit överens om.

En innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat ska till tillsynsmyndigheten anmäla en varaktig produktionsökning i anläggningen innan ökningen genomförs. Om elcertifikat felaktigt har tilldelats innehavaren för en produktionsökning som skulle ha anmälts till tillsynsmyndigheten, ska innehavaren betala en sanktionsavgift.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Energiföretagen Sverige* och *Statkraft Sverige AB* tillstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Stoppdatum ska gälla även för tilldelning av elcertifikat vid vissa ombyggnader och för varaktiga produktionsökningar

För att ett stoppdatum ska få avsedd verkan bör det även omfatta tilldelningar av elcertifikat vid varaktiga produktionsökningar och vid sådana ombyggnader av en anläggning att innehavaren av anläggningen skulle vara berättigad till en ytterligare femtonårig tilldelningsperiod. Det är också en följd av avtalet med Norge att ett stoppdatum för elcertifikatssystemet ska omfatta båda dessa möjligheter att få elcertifikat. Det bemyndigande för regeringen att meddela ett senare stoppdatum som föreslås i det förra avsnittet bör även gälla ombyggnader och varaktiga produktionsökningar.

Anmälningsplikt och sanktionsavgift vid produktionsökningar efter stoppdatum

När det gäller ny tilldelning av elcertifikat efter ombyggnad så avses situationen att produktionen i en anläggning tidigare har tilldelats elcertifikat och att det sedan har gjorts så omfattande ombyggnader eller andra investeringar i anläggningen att den ska anses som en ny anläggning. Frågan

om ny tilldelning av elcertifikat prövas alltid av tillsynsmyndigheten i dessa fall. Detta framgår av 2 kap. 9 § lagen (2011:1200) om elcertifikat. Någon risk för att anläggningen ska godkännas för tilldelning av elcertifikat efter stoppdatum torde därför inte finnas.

Om innehavaren av en anläggning gör en investering eller vidtar någon annan åtgärd för att öka produktionen av el i anläggningen, kan han eller hon ansöka om ett separat beslut om godkännande för produktionsökningen och få 15 års tilldelning av elcertifikat som löper vid sidan av den ursprungliga tilldelningen. Då prövar tillsynsmyndigheten frågan och det torde inte heller i det fallet finnas någon risk för godkännande efter stoppdatum.

Det kan dock se annorlunda ut i fråga om vissa produktionsökningar. Anläggningar som har fått ett godkännande för tilldelning av elcertifikat kan även automatiskt, utan tillsynsmyndighetens vetskap, få tilldelning för en produktionsökning inom samma period som det ursprungliga godkännandet gäller. Exempelvis kan innehavaren av en vindkraftspark som är godkänd för tilldelning av elcertifikat sätta upp ytterligare ett vindkraftverk och utöka produktionen utan att begära en egen femtonårig tilldelningsperiod för ökningen. På så sätt kan innehavaren få fler elcertifikat utan att tillsynsmyndigheten uppmärksammar att någon produktionsökning har skett. När ett stoppdatum införs måste det därför säkerställas att elcertifikat för produktionsökningar till följd av investeringar i anläggningen efter detta datum inte tilldelas automatiskt inom ramen för en anläggnings ursprungliga godkännande. En särskild anmälningsplikt för sådana produktionsökningar bör därför införas.

Det bör även införas en sanktionsavgift som ska träffa den innehavare av en anläggning som inte rättar sig efter anmälningsplikten om denne felaktigt har tilldelats elcertifikat för en produktionsökning efter stoppdatumet. Sanktionsavgiften bör beräknas på samma sätt som elcertifikatsystemets övriga sanktionsavgifter, dvs. avgiften bör beräknas per elcertifikat som felaktigt har tilldelats och uppgå till 150 procent av det volymvägda medelvärdet av elcertifikatspriset under den tolv månadersperiod som föregår dagen för beslutet.

10 Komprimerad kvotkurva

Regeringens förslag: Terawattimmarna för 2036–2045 ska omfördelas med 9 terawattimmar per år under 2027–2035. För 2024–2026 ska 9 terawattimmar fördelas linjärt.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Majoriteten av de remissinstanser som yttrar sig över förslaget tillstyrker att kvotkurvan komprimeras. Flera remissinstanser, däribland *Aquila Capital*, *Bodecker Partners AB*, *CGN Europe Energy*, *Ewz*, *Mirova Belvind AB*, *IMEA Vind AB*, *JMJ Kraft AB*, *Svensk Vindkraftförening*, *Vattenfall*, *Varbergs vind* och *WPD* anser dock att kvotkurvan ska vara mer framtung genom att kvoterna fördelas med mer i början av perioden och mindre i slutet. Även *Fortum* ser möjligen ett be-

hov av att göra systemet mera framtungt även om bolaget välkomnar förslaget. *Centrica*, *Statkraft AB*, *Energiföretagen Sverige* och *Svensk Kraftmäklare (SKM)* tillstyrker förslaget om kvotkurvens utformning. *Stena Renewable* anser att kvoterna bör fördelas under perioden 2022–2035 i stället för 2026–2035. Även *Svensk Vindenergi* och *Svensk vindkraftförening* anser att de flyttade kvoterna bör läggas ännu närmare stoppdatumet. *Skogsindustrierna* anser att komprimeringen av kvotkurvan bör anpassas till ett stoppdatum som ligger tidigast den 31 december 2022. *Svenskt Näringsliv*, *Uniper* och *Sveriges Kärntekniska Sällskap* anser att de 90 terawattimmarna för åren 2036–2045 inte ska flyttas fram.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget om att elcertifikatssystemet ska stängas vid utgången av 2035 innebär att den nuvarande annulleringsförpliktelsen (kvotkurvan), som sträcker sig fram till och med 2045, måste komprimeras och efterfrågan på elcertifikat tidigareläggas. De volymer elcertifikat som behöver flyttas måste fördelas på färre år.

Förpliktelsen till målet 18 nya terawattimmar förnybar elproduktion inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden till 2030 är, enligt avtalet med Norge, att det ska annulleras elcertifikat motsvarande 270 terawattimmar för perioden 1 januari 2022–31 december 2045. Det anges också i avtalet att denna annulleringsförpliktelse ska fastställas med utgångspunkt i en linjär upptrappning 2022–2030.

En komprimerad kvotkurva innebär ändringar i lagen (2011:1200) om elcertifikat, där grundtermerna finns, och förordningen (2011:1480) om elcertifikat där kvotkurvan – som räknas fram med stöd av grundtermerna – finns. Den totala volym som ska omfördelas är 90 terawattimmar. Målet på 18 terawattimmar innebär en annulleringsförpliktelse på 270 terawattimmar. De 90 terawattimmarna är en delmängd av de 270 terawattimmarna. De kan inte slopas utan de måste omfördelas på åren 2022–2035 för att avtalet med Norge ska följas. Det är inte heller möjligt att fördela terawattimmarna med utgångspunkt i ett annat stoppdatum än det som nu föreslås.

Utgångspunkten för förslaget om komprimerad kvotkurva är en jämn fördelning 2026 till och med 2035, det vill säga en fördelning på 10 år med 9 terawattimmar per år. Flera remissinstanser anser att fördelningen inte ska vara jämn utan göras så att kvoterna blir högre inledningsvis, bl.a. för att motverka underkompensering till befintliga producenter i början av perioden och överkompensering till nya anläggningar i slutet av perioden. En sådan utformning av kvotkurvan skulle dock innebära att en alltför stor risk flyttas över på konsumenterna i Sverige och Norge. Den föreslagna fördelningen är också förankrad i ändringsavtalet med Norge. Vidare är en mjukare övergång att föredra med hänsyn till bland annat ingångna elhandelskontrakt som sträcker sig till de närmast kommande åren. En viss del av ökningen för 2026 bör därför placeras under perioden 2024–2026. Förslagen på grundtermer har sammanfattningsvis fördelats över åren 2024–2035 enligt tabellen nedan.

Tabell 10.1 Terawattimmar för beräkning av grundterm

Terawattimmarna för beräkning av grundtermen består av komponenterna i de fyra sista kolumnerna på varje rad

År	Terawattimmar för beräkning av grundterm	Mål till 2020 (15,2 TWh är Sveriges del)	Nytt mål till 2030 (18 TWh)	Övergångsordning (TWh)	Ingående reserv (TWh)
2018	22,97	10,93		10,44	1,60
2019	24,64	13,07		10,14	1,43
2020	26,15	15,20		9,60	1,35
2021	23,85	15,20		8,30	0,35
2022	24,22	15,20	2,00	6,97	0,05
2023	24,62	15,20	4,00	5,42	
2024	25,54	15,20	7,00	3,34	
2025	27,73	15,20	11,00	1,23	0,30
2026	30,47	14,47	15,00	0,05	0,95
2027	35,69	13,73	21,00	0,01	0,95
2028	36,18	12,27	23,00	0,01	0,90
2029	36,71	10,80	25,00	0,01	0,90
2030	36,33	9,33	27,00		
2031	34,87	7,87	27,00		
2032	33,40	6,40	27,00		
2033	31,27	4,27	27,00		
2034	29,13	2,13	27,00		
2035	27,73	0,73	27,00		

11 Makulering av elcertifikat när elcertifikatskonton avslutas

Regeringens förslag: Kontoföringsmyndigheten ska få avsluta ett elcertifikatskonto och utan ersättning till kontohavaren ta bort kvarvarande elcertifikat på kontot om kontohavaren begär det eller lämnar sitt samtycke och det inte finns fler än femtio elcertifikat på kontot. Myndigheten ska även få avsluta ett elcertifikatskonto om kontohavaren inte motsätter sig det och kontohavaren inte har använt kontot under en längre tid och det endast finns ett fåtal certifikat kvar. I sådant fall ska kontohavaren även ha avregistrerats som kvotpliktig eller inte längre vara innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat. Myndighetens beslut ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Om en kontoföringsavgift eller avgift för registrering av överlåtelser av elcertifikat inte har betalats efter betalningsuppsmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning ska verkställighet enligt utsökningebalken få ske.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian är bestämmelsen snävare utformad och det anges att synnerliga skäl ska finnas för att kontoföringsmyndigheten ska få avsluta ett konto.

Remissinstanserna: *Energiföretagen Sverige* tillstyrker förslaget och anger att det även för övrigt är angeläget att begränsa och minska de administrativa kostnaderna med tanke på de låga elcertifikatspriserna. *Energimyndigheten* tillstyrker att myndigheten under vissa förutsättningar ska få makulera elcertifikat när elcertifikatskonton avslutas. *Sveriges Kärntekniska Sällskap* stöder förslaget om avslutande av elcertifikatskonton och makulering av elcertifikat när elcertifikatskonton avslutas.

Skälen för regeringens förslag

Elcertifikatskonton bör i vissa fall få avslutas och kvarvarande elcertifikat makuleras

Antalet kontohavare i elcertifikatsregistret ökar snabbt till följd av solcellsutbyggnaden. Det medför ett behov av att kunna avsluta konton när aktören inte längre är aktiv på elcertifikatsmarknaden. Det finns i dag tusentals elcertifikatskonton i elcertifikatsregistret med ett saldo på noll eller endast ett fåtal elcertifikat. På dessa konton har inga överföringar gjorts på flera år. Sådana konton tillhör vanligen elproducenter eller före detta kvotpliktiga. Som framgår av Energimyndighetens hemställan kontaktar ett antal kontohavare myndigheten varje år och önskar att kontot ska avslutas trots att det faktiskt finns elcertifikat kvar. Skälet till att elcertifikaten inte säljs är att intäkterna ofta blir lägre än den administrativa kostnaden för att avyttra certifikaten. Det är kostsamt för Energimyndigheten att förvalta och administrera konton som inte längre används, och som behöver avslutas.

I elcertifikatsregistret finns tre kategorier av kontohavare. Det är elcertifikatsberättigade innehavare av anläggningar, kvotpliktiga aktörer och övriga s.k. traders. De två första kategorierna får ett elcertifikatskonto när de blir kvotpliktiga eller har en anläggning som godkänns för tilldelning

av elcertifikat. Om man tillhör den sistnämnda kategorin, krävs en särskild ansökan för att man ska få ett elcertifikatskonto.

Den som har ett elcertifikatskonto ska betala en avgift för kontot. Enligt ett bemyndigande i lagen om elcertifikat får regeringen meddela föreskrifter om avgifter för bl.a. kontoföring. Sådana bestämmelser finns i förordningen (2011:1480) om elcertifikat. Kontoavgiften ska beräknas på det högsta antal elcertifikat som samtidigt varit registrerade på kontot under avgiftsperioden och ska vara 0,07 kronor för varje registrerat certifikat. Kontoavgiften ska dock alltid vara lägst 50 kronor per kvartal. Energimyndigheten uppger i sin hemställan att den summerar de lagringsavgifter som uppkommer per kvartal och fakturerar avgifterna om de uppgår till minst 200 kronor. Detta innebär, enligt myndigheten, att uppemot tre fjärdedelar av de befintliga kontohavarna i certifikatregistret aldrig betalar någon kontoavgift, eftersom det finns så få elcertifikat på deras konton.

Det kan konstateras att nuvarande bestämmelser om avgift för kontoföring inte ger incitament för kontohavarna att avsluta sina konton. Inriktningen är därför att dessa bestämmelser bör ändras. Avgiftsbestämmelserna finns på förordningsnivå och frågan om utformning av bestämmelserna och nivån på avgifterna kommer därför att behandlas först när förordningen ändras. Energimyndigheten har uppmärksammat regeringen på att de nivåer på avgifterna som myndigheten föreslår i sin hemställan kan behöva ändras och anpassas mot rådande kostnader för kontoföringsverksamheten, eftersom förhållandena inte längre är desamma.

Det bör vidare göras ändringar i lagen om elcertifikat för att ge Energimyndigheten möjlighet att avsluta elcertifikatskonton när kontohavaren inte längre är aktiv på elcertifikatsmarknaden. Elcertifikatskonton utan elcertifikat kan Energimyndigheten avsluta redan i dag när någon upphör att vara kvotpliktig eller inte längre har en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat. Det finns då ingen rätt att ha kvar den sortens konto, utan vill en aktör fortsätta handla med elcertifikat får denne ansöka om ett konto för s.k. traders.

Om det finns elcertifikat på ett konto, kan detta inte avslutas utan samtycke från kontohavaren. Därför bör det krävas en begäran om att kontot ska avslutas. Om det finns ett stort antal elcertifikat på kontot, kan marknadspriset på certifikaten påverkas vid en makulering och förutsättningarna för marknaden ändras. Detta är inte önskvärt. En begäran om att ett elcertifikatskonto ska avslutas och kvarvarande elcertifikat makuleras bör därför tillgodoses endast om det finns ett fåtal elcertifikat på kontot. För att underlätta administrationen bör en gräns för makulering sättas vid femtio elcertifikat. Någon ersättning för de makulerade elcertifikaten bör inte betalas.

Lagrådet anger i sitt yttrande att praktiska skäl talar för att myndigheten alltid bör ha möjlighet att avsluta ett konto så snart myndigheten och kontohavaren är ense om åtgärden. Lagrådet anser därför att bestämmelsen bör kunna tillämpas inte bara när åtgärden har föregåtts av en begäran från kontohavaren utan också när kontohavaren samtycker till en avslutning av kontot som myndigheten har initierat. Förslaget i propositionen är utformat i enlighet med Lagrådets förslag.

Mot bakgrund av de kostnader som är förenade med administrationen av konton som inte används bör det också under vissa förutsättningar finnas en möjlighet för Energimyndigheten att avsluta ett elcertifikatskonto och makulera kvarvarande elcertifikat utan ersättning och utan samtycke från

kontohavaren. Kontot bör kunna avslutas när en kontohavare inte längre är kvotpliktig eller innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat. I lagrådsremissen angavs som en ytterligare förutsättning att det skulle finnas synnerliga skäl. Vidare angavs att synnerliga skäl är mycket högt ställda krav och att det endast borde vara konton där det finns ett fåtal elcertifikat med ett mindre ekonomiskt värde som skulle kunna komma i fråga. Dessutom skulle kontot inte ha använts på länge. Enligt Lagrådets mening är det emellertid inte lämpligt att låta förutsättningarna för en, från principiell utgångspunkt, så ingripande åtgärd som att göra en tillgång värdelös styras av det otydliga begreppet synnerliga skäl. I stället anser Lagrådet att de omständigheter som kan motivera en avslutning utan kontohavarens samtycke bör lyftas in i lagtexten. Regeringen följer Lagrådets förslag. Uttrycket synnerliga skäl har ersatts. I lagtexten anges i stället att kontohavaren inte får motsätta sig att kontot avslutas, att kontot inte får ha använts under en längre tid och att det endast får finnas ett fåtal elcertifikat kvar på kontot.

Kontoföringsmyndighetens beslut att avsluta ett konto och makulera elcertifikat som finns på kontot bör kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Indrivning

Lagens bestämmelser om indrivning omfattar inte avgifter för kontoföring och registrering av överlåtelser av elcertifikat. För att öka incitamenten för kontohavarna att avsluta sina konton och ge Energimyndigheten ytterligare verktyg, bör paragrafen ändras så att den omfattar även dessa avgifter.

12 Transparensen är tillräcklig men negativa elpriser bör följas

Regeringens bedömning: Dagens marknadsbevakning är viktig för transparensen i elcertifikatssystemet. Den information som finns tillgänglig i dag är tillräcklig för detta ändamål. Det är dock angeläget att följa hur förekomsten av negativa elpriser påverkar elmarknaden.

Promemorians bedömning överensstämmer delvis med regeringens bedömning. I promemorian görs bedömningen att Energimyndigheten bör få i uppdrag att öka sin marknadsbevakning för att förbättra transparensen i elcertifikatssystemet.

Remissinstanserna: *Affärsverket svenska kraftnät, Energiföretagen Sverige, Statkraft AB, Tekniska verken, Vattenfall AB, Sveriges kärntekniska sällskap, Energi Norge och Norwea* anser att elcertifikat inte ska tilldelas när det uppstår negativa elpriser. Energiföretagen Sverige, Statkraft AB och *Sveriges kärntekniska sällskap* anser att Energimyndigheten ska få i uppdrag att öka sin marknadsbevakning. *Energimyndigheten* anser inte att uppdraget att öka marknadsbevakningen för att förbättra transparensen i elcertifikatssystemet är nödvändigt.

Skälen för regeringens bedömning: Inom ramen för kontrollstation 2019 har Energimyndigheten utrett hur transparensen i elcertifikatssystemet kan förbättras. Uppdraget redovisades i juni 2018 genom rapporten Ökad transparens i elcertifikatssystemet. Av rapporten framgår att transparensen kan förbättras genom att myndighetens marknadsbevakning ökas. Frågan behandlas i promemorian där det anges att myndigheten bör få i uppdrag att öka sin marknadsbevakning för att förbättra transparensen. *Energimyndigheten* anger dock i sitt remissvar att något ytterligare uppdrag inte är nödvändigt, utan transparensen kan förbättras genom att marknadsbevakningen ökar till följd av andra uppdrag. Något ytterligare uppdrag i fråga om transparensen behövs därför inte. Behovet av ökad marknadsbevakning som ett par remissinstanser tar upp i detta sammanhang redovisas i avsnitt 8.

Flera remissinstanser lyfter frågan om att elcertifikat inte ska tilldelas när det uppstår negativa elpriser. En del av Energimyndighetens uppdrag var att utreda om det skett tilldelning av elcertifikat när elpriset varit noll eller lägre. Myndigheten framför i sin rapport Kontrollstation för elcertifikatssystemet 2019 att problemet med stödgivning vid negativa priser är att sådana priser signalerar överproduktion av el och att produktionen ändå tilldelas stöd. Myndigheten anser att om möjligheten till stöd tas bort vid negativa priser skulle elmarknaden på ett bättre sätt kunna lösa överproduktionen, antingen genom att stänga viss produktion eller genom att använda mer el.

I rapporten finns en sammanställning och en analys av förekomsten hittills av nollpriser, negativa priser och priser nära noll. Myndigheten redovisar att elpriset per timme inte har varit negativt vid något tillfälle sedan 2003, att nollpriser bara har förekommit vid något enstaka tillfälle och att priser nära noll har förekommit vid flera tillfällen, men att det inte finns någon trend som visar att det blivit vanligare.

Under vintern 2020 har det förekommit negativa priser på spotmarknaden. Flera remissinstanser påpekar också detta och framför att det därför är angeläget att det tas fram regler så att tilldelning av elcertifikat inte sker vid sådana priser. Regeringen anser att marknadens funktion och eventuell påverkan vid tilldelningen av elcertifikat vid negativa elpriser är en viktig fråga för regeringen att följa framöver.

13 Ingen begränsning för mikroproduktionsanläggningar eller för ny tilldelningsperiod efter ombyggnad

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser som begränsar möjligheten för mikroproduktionsanläggningar att få elcertifikat eller som ställer krav på att det ska ha gått en viss tid innan en ny tilldelningsperiod får påbörjas efter en omfattande ombyggnad av en anläggning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Energiföretagen Sverige* accepterar att det inte införs en begränsning för mikroproduktionsanläggningar givet en tidigare-lagd stoppregel men anser principiellt att det inte är motiverat att små anläggningar på mindre än 68 kilowatt ska omfattas av elcertifikatssystemet. *Energiföretagen* och *Sveriges kärntekniska sällskap* instämmer i promemorians bedömning om att det inte finns något behov av att införa regler som begränsar tidsperioden innan en ny tilldelningsperiod får påbörjas efter en omfattande ombyggnad. *Stena Renewable*, *Svensk kraftmäklare (SKM)*, *Sveriges kärntekniska sällskap* och *Tekniska verken* anser att mikroproduktionsanläggningar bör uteslutas ur elcertifikatssystemet.

Skälen för regeringens bedömning

Mikroanläggningar

I promemorian görs bedömningen att det inte finns behov av att införa en begränsning av möjligheten att tilldela elcertifikat för produktion av förnybar el i mikroproduktionsanläggningar. Frågan om framtida tilldelning till sådana anläggningar analyserades av Energimyndigheten inom ramen för kontrollstation 2019 eftersom hanteringen av ansökningar från mikroproduktionsanläggningar, enligt myndigheten, medför en betydande administration och kostnader redan i dag trots den marginella elproduktion de bidrar med. Genom förslaget att en stoppregel ska införas redan vid utgången av 2021 finns dock inget behov av att begränsa möjligheten att få elcertifikat för produktion i sådana anläggningar. Regeringen bedömer därför, trots vad vissa remissinstanser anför, att någon begränsningsregel inte bör införas.

Begränsning av ansökan om ny tilldelningsperiod

I promemorian görs även bedömningen att det inte bör ställas krav på att det ska ha gått en viss tid efter att tilldelningen av elcertifikat har upphört innan en ny tilldelningsperiod får påbörjas efter en omfattande ombyggnad av en anläggning. Även denna fråga analyserades av Energimyndigheten inom ramen för kontrollstation 2019. Syftet med att införa en reglering skulle vara att minska risken för att en anläggning byggs om enbart för att tilldelningen av elcertifikat upphör och man vill få en ny tilldelningsperiod eller att anläggningar optimeras för enbart 15 års drift. Införandet av en stoppregel, förväntade låga elpriser och att det är lönsamt att bygga förnybar elproduktion utan stöd minskar dock en sådan risk. Regeringen bedömer därför att det inte finns behov av att reglera tidsperioden.

14 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2021.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen föreslås bl.a. att elcertifikat inte får tilldelas för produktion av el i anläggningar som tagits i drift efter 31 december 2021. För att aktörerna på elcertifikatsmarknaden i god tid ska få kännedom om stoppdatumet och övriga lagändringar bör lagändringarna träda i kraft den 1 januari 2021.

15 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Det föreslagna stoppdatumet kommer att ha ingen eller marginell påverkan på priset på elcertifikat. Priset på elcertifikat kommer inte heller att påverkas av förslaget om en komprimerad kvotkurva.

Omfördelningen av kostnader från de svenska elkonsumenterna till producenterna inom elcertifikatssystemet beräknas bli 130–327 miljoner kronor om systemet stängs 2035 i stället för 2045. Den administrativa besparing som en sådan tidigare relagd stängning innebär bedöms dock överstiga dessa kostnader.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Energiföretagen Sverige* delar bedömningen i promemorian att stoppdatumet inte kommer att ha någon eller endast marginell påverkan på elcertifikatspriset och att detta bekräftas av den marginella påverkan förslaget haft på spotpriset på elcertifikat. *Energiföretagen*, liksom *Affärsverket svenska kraftnät*, anser dock att det skulle kunna bli en prisseffekt och en snedvridning på marknaden om exempelvis elcertifikatsberättigad produktion får kortare livslängd än förväntat eller att den pågående pandemin försenar utbyggnadsprojekten. Enligt *Energiföretagen* bör dock beredskapen att förskjuta stoppdatumet och andra möjligheter att öka produktionen kunna ge stabilare konsumentpriser om normalårsproduktionen blir mindre än förväntat. *Energiföretagen* och *Svensk Vindenergi* m.fl. vindkraftsproducenter påpekar även att det blir en elprispressande effekt när mer förnybar elproduktion kommer in i elsystemet, vilket ger ett lägre elpris för konsumenterna som fullt ut kompenserar för elcertifikatskostnaden.

Energiföretagen anser att det är en rimlig bedömning att komprimeringen av kvotpliktskurvan ger en besparing när det gäller administrativa kostnader på 40 miljoner kronor om året och att detta motsvarar cirka 5–25 kronor per år för privatkonsumenter.

Konjunkturinstitutet anser att det är oklart om det kommer att finnas tillräcklig certifikatsberättigad kapacitet inom systemet för att undvika en kraftig certifikatprisuppgång. *Tillväxtanalys* anser att konsekvensanalysen behöver göras om med antaganden om större prisrörelser.

Skälen för regeringens bedömning

Sammanfattning

Propositionen behandlar i huvudsak hur elcertifikatssystemet ska avslutas. Tillgången på elcertifikat kommer efter stoppdatumet vid utgången av

2021 att bestämmas helt av vilka produktionsanläggningar som godkänts i systemet och hur mycket dessa anläggningar faktiskt producerar. Förhållandet mellan totalt utbud av (produktion) och efterfrågan på elcertifikat bedöms därmed efter ett stoppdatum få ännu större betydelse vid prissättningen av elcertifikat. Givet den prognos som finns tillgänglig om förväntad utbyggnadstakt inom elcertifikatssystemet är bedömningen att stoppdatumet kommer att ha ingen eller endast marginell påverkan på priset på elcertifikat. Därför görs inga analyser med nya antaganden, exempelvis om större prisrörelser som *Tillväxtanalys* föreslår.

Förslaget om en komprimerad kvotkurva så att systemet avslutas 2035, samtidigt som i Norge, bedöms inte heller påverka priset på elcertifikaten. Med antagandet om att intäkter och kostnader värderas olika beroende på när i tiden de uppstår, bedöms förslaget leda till en omfördelning av kostnader från de svenska elkonsumenterna (med kvotplikt) till producenterna inom elcertifikatssystemet jämfört med om systemet avslutas 2045. Givet antaganden om framtida elcertifikatspris och diskonteringsräntor, allt annat lika, beräknas fördelningseffekten till 130–327 miljoner kronor (beräknat med ett elcertifikatspris på 10–20 kr per megawattimme och en diskonteringsränta på 2,4–3,5 procent). Konsumentkostnaderna kan delas upp i bostäder och service, som står för cirka 77 procent av elanvändningen, och den kvotpliktiga industrin, som står för cirka 23 procent för elcertifikatssystemet. Diskonterat och fördelat per hushåll i Sverige kan den ökade konsumentkostnaden motsvara upp till 7,50 kronor per år fram till att systemet avslutas 2035. Vid en känslighetsanalys med antagandet att elcertifikatspriset ökar med upp till 5 procent till följd av förslagen, allt annat lika, beräknas också fördelningseffekten öka med upp till 663 miljoner kronor.

Besparingen när det gäller de administrativa kostnaderna vid den tidigare stängningen av elcertifikatssystemet bedöms tydligt överväga de eventuella kostnaderna. Känslighetsanalysen visar att den totala besparingen, inklusive diskonterad kostnads- och intäktsanalys för producenter och konsumenter inom elcertifikatssystemet, hamnar i spannet 190–270 miljoner kronor beroende på vilka antaganden som görs om systemets administrativa kostnader, elcertifikatspris och diskonteringsränta samt om stoppregeln påverkar elcertifikatspriset eller inte (beräknat med en årlig administrativ kostnad för systemet på cirka 30 till 40 miljoner kronor, ett elcertifikatspris på 10–20 kr, en diskonteringsränta på 2,4–3,5 procent samt eventuell påverkan på elcertifikatspriset med 0–5 procent).

Bakgrund

Elcertifikatssystemet är ett marknadsbaserat stödsystem som infördes för att främja en ökad elproduktion från förnybara energikällor. Det är marknadsbaserat genom att det är marknadens aktörer som allt efter utbud och efterfrågan (kvoter) sätter priserna på elcertifikat och beslutar om var, när och hur den tillkommande produktionen byggs ut. Under 2019 var omsättningen för handeln med elcertifikat omkring 2,5 miljarder kronor.

Kvotplikten fastställs i förordningen om elcertifikat med utgångspunkt i grundtermer som finns i lagen om elcertifikat. Kvotplikten är grundläggande för systemet och har funnits sedan elcertifikatssystemet infördes. Kvoterna kan behöva ändras av främst två anledningar. Den ena är att det sker större förändringar i systemet, exempelvis vid en höjd ambitionsnivå eller

förändrad tidsram för kvotplikt. Den andra är att de prognoser som ligger till grund för beräkningarna av kvoterna framåt i tiden avviker från faktiska värden eller tidigare prognostiserade värden. Detta händer när faktiska värden blir kända och nya prognoser tas fram.

Övergripande konsekvenser

Det föreslås i propositionen att elcertifikatssystemet ska avslutas genom ett införande av en så kallad stoppmekanism och bestämmelser om hur de återstående kvoterna ska fördelas över tid. Inom ramen för kontrollstation 2019 analyserade Energimyndigheten olika alternativ till stoppmekanism. Denna konsekvensanalys kommer därför att utgå från dessa analyser och beskriva eventuella skillnader i effekter för de olika aktörerna i systemet med stoppdatumet efter utgången av 2021. Vidare kommer avsnittet att beskriva konsekvenserna av att elcertifikatssystemet avslutas 2035 i stället för 2045 och den komprimerade kvotkurva som föreslås med anledning av det. Åtgärderna förväntas innebära att kostnaderna för att upprätthålla systemet minskar, både för Energimyndigheten och för aktörerna.

Förslagen bedöms inte ha någon signifikant inverkan på elpriset, eftersom de i sig inte kommer att påverka hur mycket ny elproduktion som byggs. Exempelvis bedöms det i dag att ny landbaserad vindkraft efter stoppdatumet kan byggas utan stöd av elcertifikat. Den nya produktion som planeras eller som eventuellt kommer att projekteras efter stoppdatumet får samma effekt på elpriset oavsett om ett stoppdatum införs 2021 eller 2030 eller om ingen stoppmekanism alls införs (nuvarande läge). De effekter på elpriset av en tillkommande produktion som målet till 2030 kan innebära har analyserats och presenterats i propositionen Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017 (prop. 2016/17:179). Därför kommer inga effekter på elpriset att analyseras i det här sammanhanget.

Stoppmekanismen innebär att inga anläggningar som tagits i drift efter 31 december 2021 kan godkännas för tilldelning av elcertifikat. Det innebär i sin tur att det efter den tidpunkten kommer att vara känt vilka anläggningar för förnybar elproduktion som kan komma att finnas inom ramen för elcertifikatssystemet. Det kan leda till att de tidigare mekanismerna för prissättning av elcertifikat ändras, eftersom inga nya anläggningar kommer att kunna påverka utbudet av elcertifikat. Därmed är det troligt att elcertifikatspriset i större grad blir oberoende av elpris, teknikutveckling och investeringskostnader. Det skulle i sin tur kunna innebära att priset på elcertifikat blir något högre jämfört med om ett senare stoppdatum skulle gälla, allt annat lika (exempelvis finansiella förutsättningar, nätanslutningskostnader, elpris och tillståndsprövning).

Samtidigt är i dag utbyggnadstakten av förnybar elproduktion inom elcertifikatssystemet mycket stor i jämförelse med hur efterfrågan (kvoterna) fördelas över tid och i förhållande till den totala efterfrågan som systemet har skapat. Det senare bedöms bli den yttersta prissättande faktorn oavsett valet av stoppdatum. Elcertifikatspriset bedöms gå ner och hamna nära noll när det blir tydligt att det kommer att finnas fler elcertifikat i systemet än vad som slutligen kommer att efterfrågas. Eventuella pris-effekter på elcertifikat blir därför svåra att kvantifiera. Däremot är det troligt att förhållandet mellan totalt utbud av (produktion) och efterfrågan på elcertifikat får en ännu större betydelse vid prissättningen av elcertifikat.

Den sammantagna bedömningen är därför att stoppdatumet vid utgång-
en av 2021 kommer att ha ingen eller en marginell påverkan på priset på
elcertifikat. Vid en känslighetsanalys av effekterna för förslagen har dock
en påverkan med upp till 5 procent tagits med. *Affärsverket svenska kraft-
nät* och *Energiföretagen* lyfter fram en eventuell risk för att produktions-
anläggningar får kortare livslängd, vilket skulle kunna ge en prisseffekt och
en snedvridning på marknaden. Dessa synpunkter kommer att omhänders-
tas i kommande uppdrag till Energimyndigheten.

Tillgången på elcertifikat kommer efter stoppdatumet att bestämmas helt
av vilka produktionsanläggningar som godkänts i systemet och hur mycket
dessa anläggningar faktiskt producerar. Förslaget på ett tidigare stopp-
datum bygger på de prognoser som Energimyndigheten kontinuerligt föl-
jer upp om faktisk och förväntad utbyggnadstakt. Den förväntade utbygg-
nadstakten följs bland annat upp genom att det sammanställs publik infor-
mation om anläggningar som är under byggnation. Sammanställningen
innehåller information om förväntad förnybar elproduktion och planerad
tidpunkt för driftstagnation. Den 24 maj 2019 konstaterade Energimyndig-
heten att det gemensamma målet med Norge till 2020 om 28,4 terawatt-
timmar ny förnybar elproduktion var uppnått. Utifrån uppgifterna i Energi-
myndighetens och Norges vassdrags- och energidirektorats kvartalsrapport-
er, som sträcker sig till och med den 22 maj, bedöms att minst ytterligare
18 terawattimmar förnybar elproduktion kommer att vara byggda i Sverige
och Norge före utgången av 2020 och ytterligare ca 5 terawattimmar fram
till utgången av 2021.

I ett scenario där driftstagningen av anläggningar blir försenade, exem-
pelvis på grund av utbrottet av covid-19, och det inte kommer in tillräcklig
produktion för att säkerställa måluppfyllelse (2030-målet), finns en viss
risk för knapphet av elcertifikat, vilket också vissa remissinstanser påpe-
kar. En sådan knapphet skulle kunna medföra att priserna på elcertifikat
stiger till en hög nivå vid den tidpunkt det blir känt att det inte kommer
att utfärdas så många certifikat som kommer att efterfrågas. Risken för en
sådan effekt och hur den eventuellt skulle påverka priset på elcertifikat är
mycket svår att kvantifiera, eftersom det i dag inte är känt hur aktörer
kommer att agera i en sådan situation.

Enligt regeringens bedömning ska stoppdatum flyttas fram till den
31 december 2023, eller det datum som Sverige och Norge bestämmer, om
inte minst 46,4 terawattimmar normalårsproduktion av förnybar el har
godkänts för tilldelning av elcertifikat före utgången av mars 2021. Därför
har utebliven måluppfyllelse till stoppdatum inte konsekvensanalyserats.
Däremot kan det få betydelse för en producent av ny förnybar el när stopp-
datumet inträffar. Det är därför viktigt att analysera hur exempelvis den
pågående pandemin påverkar aktuella projekt. Energimyndigheten kom-
mer att få i uppdrag att följa utvecklingen den närmaste tiden fram till det
föreslagna stoppdatumet.

Efterfrågan bestäms av kvotkurvan. En komprimerad kvotkurva innebär
i huvudsak att efterfrågan för en viss volym under perioden 2036–2045
tidigareläggs, medan den totala volymen i sig inte ändras. Konsekvenserna
av en komprimerad kvotkurva kan variera beroende på hur fördelningen
görs av den volym som ska tidigareläggas. En komprimerad kvotkurva
innebär att efterfrågan blir högre fram till och med 2035 för att sedan upp-
höra helt. Vid ett antagande om ett genomsnittspris som är oförändrat över

hela perioden och utan diskontering bör priset för aktörerna kunna anses bli neutral, särskilt eftersom elcertifikaten kan sparas över tid. Med en diskonteringsränta uppstår det dock en omfördelningseffekt från konsumenterna (de kvotpliktiga elanvändarna i Sverige) och producenter av förnybar el inom elcertifikatssystemet, eftersom en intäkt/kostnad i dag värderas högre än motsvarande intäkt/kostnad i framtiden. För att beräkna denna omfördelning behöver antaganden göras om framtida elcertifikatspris och val av diskonteringsränta.

Såväl Energimyndigheten som många remissinstanser bedömer att elcertifikatspriset kommer att gå ner till noll eller nära noll när det blir tydligt att det kommer att finnas fler elcertifikat i systemet än vad som kommer att efterfrågas. Det är dock troligt att det ändå kommer att finnas ett pris på elcertifikaten ända fram till dess att systemet avslutas (oavsett slutdatum), eftersom det kostar att hålla systemet uppe, till följd av administrativa kostnader hos aktörerna. Det huvudsakliga skälet till att det sannolikt kommer att fortsätta handlas elcertifikat även om förtjänsten hos producenterna är mycket låg eller nära noll är att det finns en reglerad kvotplikt och bestämmelser om hur många elcertifikat som ska annulleras varje år.

Givet dessa antaganden bör förslagen bli positiva ur ett samhällsekonomiskt perspektiv tack vare att systemet totalt sett får lägre kostnader. Besparingen när det gäller de administrativa kostnaderna vid en tidigare stängning av elcertifikatssystemet bedöms som förslagen är utformade att tydligt överväga de eventuella kostnaderna. En känslighetsanalys visar att den totala besparingen, inklusive diskonterad kostnads- och intäktsanalys för producenter och konsumenterna inom elcertifikatssystemet, hamnar i spannet 191–270 miljoner kronor beroende på antaganden om systemets administrativa kostnader, elcertifikatspris och diskonteringsränta samt om stoppregeln påverkar elcertifikatspriset eller inte (beräknat med en årlig administrativ kostnad för systemet på cirka 30 till 40 miljoner kronor, ett elcertifikatspris på 10–20 kr, en diskonteringsränta på 2,4–3,5 procent samt en eventuell påverkan på elcertifikatspriset på 0–5 procent).

Administrativa kostnader

I promemorian redovisades en beräkning av administrativa kostnader med utgångspunkt i myndighetens och de kvotpliktigas uppskattade kostnader.

Den komprimerade kvotkurvan innebär att systemet avslutas tio år tidigare än vad som gäller i dag. Det innebär i sin tur att alla uppgifter förknippade med elcertifikat försvinner från myndigheten och aktörerna efter den sista annulleringen och någon gång under 2036. De administrativa kostnaderna hos myndigheten avser i huvudsak it (bl.a. kontoföring) och personal. De interna it-kostnaderna tillsammans med kontoföringen uppskattas till cirka en till två miljoner kronor per år. Bedömningen är att det skulle behövas fyra till sex årsarbetskrafter hos myndigheten som omhändertar olika frågor kopplade till elcertifikat även efter 2035, om systemet skulle fortsätta. Den totala administrativa kostnaden för myndigheten för att upprätthålla systemet efter 2035 uppskattas därför till mellan fem och sex miljoner kronor per år. De kvotpliktigas kostnader, som i huvudsak består av transaktionskostnader för handel och upprättande av kvotpliktsdeklaration, bedöms i promemorian uppgå till 38 miljoner kronor per år. Sammanfattningsvis uppskattas den totala administrativa kostnaden för sys-

temet till cirka 40 miljoner kronor per år, vilket motsvarar cirka 1,6 procent av den totala omsättningen för systemet 2019.

För att kunna bedöma nyttan av förslaget behöver administrationskostnader eller uteblivna framtida administrationskostnader värderas. Valet av diskonteringsränta får därför stor betydelse vid en sådan beräkning. Vid en diskonteringsränta på 2,4–3,5 procent beräknas den administrativa besparingen till 224–276 miljoner kronor.

Konsekvenser för elkonsumenter som betalar för elcertifikat

Efter stoppdatum kommer priset på elcertifikat att påverkas av vilka anläggningar som är med i systemet, hur mycket el dessa producerar och den totala tillgången på elcertifikat.

Den komprimerade kvotkurvan innebär högre kvoter före 2035, framför allt från 2027, jämfört med de kvoter som gäller i dag. Det innebär att kostnaden för elkonsumenterna ökar under denna period, allt annat lika. Å andra sidan kommer kvotplikten att försvinna efter 2035. Vid ett antagande om ett konstant pris på elcertifikat och utan diskontering blir konsekvenserna av en komprimerad kvotkurva neutrala för de kvotpliktiga elanvändarna. Med beaktande av bl.a. en antagen inflation kan dock förslaget anses få en något negativ effekt för elkonsumenterna i Sverige och dem som betalar för elcertifikat, jämfört med om systemet skulle fortsätta till 2045. Vid en sådan beräkning får valet av diskonteringsränta och bedömningen av framtida elcertifikatspris stor betydelse. Vid ett antagande om ett elcertifikatspris på 10–20 kronor per megawattimme och en diskonteringsränta på 2,4–3,4 procent ökar den totala konsumentkostnaden med 136–344 miljoner kronor. I beräkningen ingår ett påslag i försäljningsledet på 1,05 gånger elcertifikatspriset.

Konsumentkostnaderna kan delas upp i bostäder och service som står för cirka 77 procent av elanvändningen och den kvotpliktiga industrin som står för cirka 23 procent. Diskonterat och fördelat per hushåll i Sverige kan den ökade konsumentkostnaden motsvara upp till 7,50 kronor per år fram till dess att systemet avslutas 2035.

Vid en känslighetsanalys där elcertifikatspriset i stället antas öka med upp till 5 procent, allt annat lika, ökar också kostnaderna för elkonsumenterna med upp till 696 miljoner kronor, med utgångspunkt i ett elcertifikatspris och en diskonteringsränta enligt ovan. *Tillväxtanalys* anser att antaganden om större prisrörelse också bör framgå av konsekvensanalysen. Givet den prognos som finns tillgänglig om utbyggnadstakten inom elcertifikatssystemet, kvarstår dock bedömningen att förslagen kommer att ha ingen eller en marginell påverkan på priset på elcertifikat.

Några andra remissinstanser påpekar att konsumenterna får ett lägre elpris tack vare att mer elproduktion byggs. Denna effekt omfattas dock inte av bedömningen, eftersom propositionens förslag inte påverkar utbyggnaden.

Konsekvenser för producenterna av förnybar el

Ett stoppdatum vid utgången av 2021 och en komprimerad kvotkurva bedöms ha liten eller ingen direkt påverkan på elcertifikatspriset. Förslagen bör ändå förbättra förutsättningarna för producenterna inom elcertifikatsystemet och för de anläggningar som hinner godkännas fram till dess att

det föreslagna stoppdatumet träder i kraft. Exempelvis bör producenternas risk vid försäljning av elcertifikat minska tack vare att kvotkurvan komprimeras och efterfrågan kommer närmare i tiden.

Vidare kommer det tidigt att vara känt vilka anläggningar som är godkända för tilldelning av elcertifikat och vilka förutsättningar de har. Att stoppdatumet kan flyttas fram kan dock innebära en viss osäkerhet för aktörerna om när systemet kommer att stängas och vilka anläggningar som slutligen kommer att finnas med. Denna osäkerhet bedöms dock bli kortvarig då bedömningen är att det svenska målet om ytterligare 18 terawatt-timmar ny förnybar elproduktion inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge kommer att vara uppnått i närtid.

Vid ett antagande om att intäkter i dag (försäljning av elcertifikat) är mer värda än försäljning längre fram i tiden bör förslagen ur ett producentperspektiv vara positiva. Vid ett antagande om ett framtida elcertifikatspris på 10–20 kronor per megawattimme och en diskonteringsränta på 2,4–3,5 procent ökar intäkterna för producenterna med 130–328 miljoner kronor.

Vid en känslighetsanalys med ett antagande om att elcertifikatspriset ökar med upp till 5 procent till följd av förslagen, allt annat lika, ökar också producenternas intäkter med upp till 663 miljoner kronor med utgångspunkt i ett elcertifikatspris och en diskonteringsränta enligt ovan.

Konsekvenser för elhandlare

I närtid bedöms förslagen inte ha några större konsekvenser för elhandlarna. Efter 2035 kan resurser motsvarande den del som lagts på elcertifikatssystemet i stället läggas på annan verksamhet. Ändrade kvotnivåer kan påverka elhandlarna negativt i närtid för de kunder som har längre fasta elprisavtal. Bedömningen är att det finns tillräckligt god tid för att anpassa de längre elprisavtalen till de ändrade kvoterna.

Konsekvenser för mäklare och handelsplatser för elcertifikat

Om elcertifikatssystemet avslutas 2035 kommer de tjänster som tillhandahålls av mäklare och på handelsplatser för elcertifikat inte längre att efterfrågas. I ett scenario där priset på elcertifikat är lågt eller noll och kvoterna är låga är det möjligt att dessa tjänster ändå skulle upphöra eller minskas. Samtidigt innebär en komprimerad kvotkurva troligtvis en ökad handel med elcertifikat före 2035, vilket kan gynna dessa aktörer.

Konsekvenser för elcertifikatsmarknaden

Det gemensamma elcertifikatssystemet kommer att kunna avslutas samtidigt i Sverige och Norge år 2035. Elcertifikatsmarknaden får då ett tydligt och gemensamt slutår och den problematik som eventuellt skulle kunna uppstå om ett land avslutar systemet tidigare än det andra landet undviks. Förslagen innebär även att båda länderna går in i avslutningsfasen samtidigt och har gemensamt ansvar för hur systemet ska avslutas.

När elcertifikatssystemet avslutas 2035 i stället för 2045 kommer efterfrågan på elcertifikat att tidigareläggas. Det innebär att den årliga efterfrågan på elcertifikat kommer att öka och att efterfrågan under systemets slutperiod blir betydligt högre än med dagens utformning. Högre årlig efterfrågan på elcertifikat skapar bättre förutsättningar för att bibehålla en fungerande marknad längre, även om elcertifikatspriset går ner.

Förslaget om att stoppdatum ska flyttas fram om målen inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge inte nås kan innebära att det införs en ny typ av osäkerhet för marknaden. Vid en situation där det råder osäkerhet kring måluppfyllnad och det finns risk för framtida knapphet, i samband med att systemet stängs vid utgången av år 2021, kan det komma att finnas en viss osäkerhet kring prissättningen. Med tillgängliga uppgifter om utbyggnadstakt i Sverige och Norge bedöms dock denna risk som mycket liten. Vidare finns det en bedömning om att stoppdatumet i Sverige bör flyttas fram om målen inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge riskerar att inte nås.

Konsekvenser för små och medelstora företag

Små och medelstora företag kan vara elanvändare, producenter och elhandlare. Förslagen bedöms inte särskilt påverka små eller medelstora företag utöver de effekter som beskrivits ovan.

Konsekvenser för myndigheter

Energimyndigheten är bland annat tillsynsmyndighet och utfärdar elcertifikat enligt lagen (2011:1200) om elcertifikat. Förslagen innebär att systemet avslutas tio år tidigare och att Energimyndighetens ansvar för och uppgifter kopplade till elcertifikatssystemet avslutas i samband med den sista annulleringen 2036. I övrigt bedöms inte förslagen medföra några större förändringar i de arbetsuppgifter som myndigheten redan har med anledning av elcertifikatssystemet.

Konsekvenser för domstolarna

Förslaget om att tillsynsmyndighetens beslut att avsluta elcertifikatskonton och makulera eventuella kvarvarande elcertifikat får överklagas till allmän förvaltningsdomstol förväntas inte påverka antalet överklagade ärenden annat än ytterst marginellt. Förslaget tar i första hand sikte på att konton som inte längre har koppling till någon kontohavare ska kunna avslutas. Förslaget bedöms därför inte få några konsekvenser för domstolarna.

Övrigt

Förslagen bedöms inte påverka den kommunala självstyrelsen, brottsligheten, det brottsförebyggande arbetet, sysselsättningen och den offentliga servicen i olika delar i landet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheten att nå de integrationspolitiska målen.

Vidare bedöms förslagen inte ha några negativa konsekvenser på de nationella energipolitiska målen. Den främsta anledningen är att målen inom elcertifikatssystemet enligt prognoserna kommer att nås i närtid och att ny tillkommande produktion från exempelvis landbaserad vindkraft bedöms kunna byggas i Sverige utan ekonomiskt stöd från elcertifikat. Elcertifikatssystemet har även haft en avgörande betydelse för Sverige när det gäller att uppfylla de mål för förnybar energi som finns inom EU till 2020 samt bidra till att EU:s mål till 2030 uppnås.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag syftar till att främja produktion av förnybar el för att inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge *till 2030 nå det med Norge gemensamma målet om 46,4 terawattimmar ny förnybar elproduktion och till och med 2035 uppfylla volymrelaterade förpliktelser.*

I paragrafen anges syftet med lagen. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Syftet med lagen ändras så att det anges att det är det samlade målet till 2030 inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge som ska nås. Ändringen är en summering av de tidigare målen inom den marknaden. För Sveriges räkning betyder det att 15,2 terawattimmar plus 18 terawattimmar ska nås. För Norges räkning är det 13,2 terawattimmar som ska nås. Det anges också att de volymrelaterade förpliktelserna ska uppfyllas till och med 2035, då elcertifikatssystemet avslutas.

2 kap. Tilldelning av elcertifikat

Bortre gräns för tilldelning

11 § Elcertifikat får inte tilldelas för produktion av *förnybar* el efter utgången av 2035.

För tiden dessförinnan får inte elcertifikat tilldelas för produktion av förnybar el

1. *i anläggningar som tagits i drift efter den 31 december 2021,*

2. *enligt 8 eller 9 § om den varaktiga produktionsökningen genomförts eller den ombyggda anläggningen tagits i drift efter den 31 december 2021.*

I paragrafen finns bestämmelser om stoppdatum och en bortre gräns för tilldelning av elcertifikat. Övervägandena finns i avsnitt 8 och 9.

I *första stycket* sätts en bortre gräns som innebär att inga elcertifikat får tilldelas därefter. Detta innebär att elcertifikatssystemet avslutas vid utgången av 2035. En sista annullering av elcertifikat kommer dock att göras i april 2036, vilket är en följd av systemets konstruktion. Den bortre gränsen för tilldelning gäller alla anläggningar. Om en anläggning har godkänts under 2021, får anläggningen alltså en kortare tilldelningsperiod än femton år.

Andra stycket första punkten innebär att inga anläggningar för produktion av förnybar el som tagits i drift efter den 31 december 2021, kan godkännas för tilldelning av elcertifikat. I 13 a § finns ett bemyndigande för regeringen att bestämma ett senare stoppdatum som Sverige och Norge kan komma överens om.

I *andra stycket andra punkten* finns ett stoppdatum för produktionsökningar som har gjorts enligt 8 § och för sådana ombyggnader som innebär att en anläggning ska anses som ny enligt 9 §. I fråga om produktionsökningar så måste dessa vara varaktiga och ha uppkommit till följd av en investering eller annan åtgärd. Detta gäller för såväl vattenkraftsanläggningar enligt 8 § första stycket som annan elproduktion enligt andra stycket i samma paragraf. Energimyndigheten ska godkänna produktions-

ökningen och fastställa andelen som ska ligga till grund för en utökad tilldelning av elcertifikat. Detta framgår av förordningen (2011:1480) om elcertifikat. Av förordningen framgår också att produktionsökningarna ska vara dokumenterade och verifierade och en följd av vissa uppräknade åtgärder. Ytterligare bestämmelser om åtgärder, villkor, dokumentation och verifiering vid tilldelning av elcertifikat för varaktiga produktionsökningar finns i myndighetsföreskrifter. När det gäller ombyggnader ska dessa enligt bestämmelsen i 9 § vara så omfattande att en anläggning ska anses som ny. Bestämmelser om vilka krav som ställs för att en anläggning ska få en ny tilldelningsperiod efter ombyggnad finns i förordningen om elcertifikat och i myndighetsföreskrifter. Regeringen kan, med stöd av bemyndigandet i 13 a §, meddela föreskrifter om ett senare stoppdatum som Sverige och Norge kan komma överens om.

11 a § Innehavaren av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat ska till tillsynsmyndigheten anmäla en sådan produktionsökning som avses i 11 § andra stycket 2 innan ökningen genomförs.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om en särskild anmälningsplikt för varaktiga produktionsökningar som genomförs efter den 31 december 2021 eller efter den senare dag som regeringen bestämmer med stöd av 13 a §. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Anmälningsplikten införs för att redan godkända anläggningar inte ska kunna få en utökad tilldelning av elcertifikat till följd av en varaktig produktionsökning efter stoppdatum den 31 december 2021. Exempelvis skulle innehavaren av en vindkraftspark som är godkänd för tilldelning av elcertifikat kunna sätta upp ytterligare ett vindkraftverk och utöka produktionen utan att begära en egen tilldelningsperiod för produktionsökningen och på så sätt få fler elcertifikat utan att tillsynsmyndigheten uppmärksammar det. Anmälan ska göras innan produktionsökningen genomförs, dvs. tas i drift. Enligt 6 kap. 5 § ska anläggningens innehavare betala en sanktionsavgift för elcertifikat som felaktigt har tilldelats för en produktionsökning som genomförs efter stoppdatum och som inte har anmälts till tillsynsmyndigheten.

Bemyndiganden

13 a § Regeringen får meddela föreskrifter om att den tidpunkt som avses i 11 § andra stycket 1 och 2 i stället ska infalla en senare dag som Sverige och Norge kan ha kommit överens om.

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om att den tidpunkt som anges i 11 § andra stycket 1 och 2 kan infalla en senare dag. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Som villkor för att meddela föreskrifter om ett framskjutet stoppdatum med stöd av bemyndigandet gäller att Sverige och Norge, som har en gemensam elcertifikatsmarknad, har kommit överens om det. Om ett senare stoppdatum beslutas kommer den alltså framgå av förordning.

Avslut av elcertifikatskonton med kvarvarande elcertifikat

15 a § *Kontoföringsmyndigheten får avsluta ett elcertifikatskonto och utan ersättning till kontohavaren ta bort kvarvarande elcertifikat på kontot om*

1. *kontohavaren begär det eller lämnar sitt samtycke till åtgärden och kontot inte innehåller fler än femtio certifikat, eller*

2. *kontohavaren*

a) *inte motsätter sig åtgärden,*

b) *inte har använt kontot under en längre tid och det endast finns ett fåtal certifikat kvar, och*

c) *har avregistrerats som kvotpliktig eller inte längre är innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av certifikat.*

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om avslut av elcertifikatskonton och makulering av kvarvarande elcertifikat som kan finnas på sådana konton. Paragrafen är i huvudsak utformad i enlighet med *Lagrådets* förslag. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I *första punkten* regleras situationen att kontohavaren själv begär att ett konto ska avslutas eller att kontohavaren samtycker till att kontot ska avslutas efter det att myndigheten tagit initiativ till det. Om det finns högst femtio elcertifikat på kontot, kan kontohavaren begära att dessa ska makuleras. Om det finns fler än femtio elcertifikat på kontot, måste innehavaren sälja så många elcertifikat att det finns högst femtio kvar på kontot för att det ska kunna avslutas med stöd av bestämmelsen.

Andra punkten gäller för kontohavare som har avregistrerats som kvotpliktiga eller för kontohavare som inte längre är innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat. Kontoföringsmyndigheten får avsluta ett elcertifikatskonto och makulera kvarvarande elcertifikat om kontohavaren inte motsätter sig det, det finns endast ett fåtal certifikat kvar på kontot och det inte har använts under en längre tid. Ett konto bör exempelvis kunna avslutas och kvarvarande elcertifikat makuleras om den juridiska person som varit kopplad till kontot har upphört. I fråga om kommunikation med kontohavaren gäller 25 § förvaltningslagen (2017:900). I enlighet med vad Lagrådet anför innebär det att myndigheten normalt måste kommunicera sin avsikt att avsluta kontot med berörda aktörer. Kontohavaren måste alltså underrättas och ges tillfälle att yttra sig, i vart fall efter delgivning genom kungörelse. Det bör vara fallet även när den juridiska personen har upplösts. Det beror på att ett aktiebolag som har upplösts genom likvidation ”återuppväckas” om det efter upplösningen framkommer att bolaget har tillgångar (jfr 25 kap. 44 § aktiebolagslagen (2005:551)). Om kontohavaren efter kommunikation enligt 25 § förvaltningslagen förklarar sig samtycka till att kontot avslutas, bör situationen bedömas enligt första punkten.

Ingen ersättning till kontohavaren ska utgå vid tillämpning av bestämmelsen. Kontoföringsmyndighetens beslut enligt paragrafen får överklagas (jfr 8 kap. 2 §).

4 kap. Kvotplikt

Regeringens bestämmande av kvot för beräkning av kvotplikt

5 b § Grundtermen ska bestämmas genom att det antal terawattimmar som anges inom parentes för beräkningsåret divideras med den prognostiserade kvotpliktiga elanvändningen för samma år:

- 2020 (26,15 terawattimmar),
- 2021 (23,85 terawattimmar),
- 2022 (24,22 terawattimmar),
- 2023 (24,62 terawattimmar),
- 2024 (25,54 terawattimmar),
- 2025 (27,73 terawattimmar),
- 2026 (30,47 terawattimmar),
- 2027 (35,69 terawattimmar),
- 2028 (36,18 terawattimmar),
- 2029 (36,71 terawattimmar),
- 2030 (36,33 terawattimmar),
- 2031 (34,87 terawattimmar),
- 2032 (33,40 terawattimmar),
- 2033 (31,27 terawattimmar),
- 2034 (29,13 terawattimmar), *och*
- 2035 (27,73 terawattimmar).

I paragrafen finns bestämmelser om vilka grundtermer som ska gälla för respektive år inom elcertifikatssystemet. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Paragrafen ändras så att grundtermer finns för åren till och med 2035 i stället för till och med 2045, eftersom elcertifikatssystemet ska avslutas vid utgången av 2035. Terawattimmarna för åren 2036–2045 omfördelas med 9 terawattimmar per år 2027–2035. För åren 2024–2026 fördelas 9 terawattimmar linjärt. De grundtermer som gäller åren 2018 och 2019 tas bort, eftersom annulleringarna för dessa år har passerat när lagändringarna träder i kraft.

5 f § Kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas minst vartannat år till och med 2035. Kvoterna ska bestämmas senast året *före* det år de ska träda i kraft.

I paragrafen finns bestämmelser om när kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Årtalet 2045 ändras till 2035, eftersom elcertifikatssystemet avslutas vid utgången av 2035. Ordet innan ändras till före.

6 kap. Avgifter

Sanktionsavgift

5 § En innehavare av en anläggning ska betala en sanktionsavgift till staten för de elcertifikat som felaktigt har tilldelats innehavaren, om tilldelningen gjorts på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats

1. i en ansökan om godkännande enligt 2 kap. 1 §,
2. vid rapportering enligt 2 kap. 3 § andra och tredje styckena, eller
3. i en ansökan om förlängd tilldelningsperiod enligt 2 kap. 10 §.

En innehavare av en anläggning ska även betala en sanktionsavgift till staten för sådana elcertifikat som felaktigt har tilldelats innehavaren, om tilldelningen avser en produktionsökning som skulle ha anmälts till tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 11 a §.

Tillsynsmyndigheten prövar frågor om sanktionsavgift. Avgiften ska beräknas enligt 1 § andra stycket. Perioden för beräkning av elcertifikatspriset ska dock vara den tolv månadersperiod som föregår dagen för beslutet. Ett beslut om sanktionsavgift får inte avse elcertifikat som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före tillsynsmyndighetens beslut.

I paragrafen finns bestämmelser om sanktionsavgifter. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Ett nytt *andra stycke* införs. På samma sätt som i första stycket ska en sanktionsavgift betalas vid felaktigt tilldelade elcertifikat, men det krävs inte oriktiga eller vilseledande uppgifter. Av tredje stycket och 1 § andra stycket framgår hur sanktionsavgiften ska beräknas. Beslut om avgiften får överklagas med stöd av 8 kap. 1 § 11.

Indrivning

8 § Om en *avgift enligt detta kapitel* inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

I paragrafen finns bestämmelser om indrivning. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Även kontoföringsavgifter och avgifter för registrering av överlåtelse av elcertifikat ska drivas in om de inte har betalats efter betalningsuppmaning. Detta innebär att kravet på indrivning omfattar alla avgifter i kapitlet.

8 kap. Överklagande

2 § Beslut av kontoföringsmyndigheten i följande frågor får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. tilldelning av elcertifikat enligt 3 kap. 2 § första och andra styckena,
2. registrering enligt 3 kap. 3–5 §§,
3. avvisning enligt 3 kap. 7 §,
4. avslag enligt 3 kap. 8 §,
5. rättelse enligt 3 kap. 15 §, och
6. avslut av elcertifikatskonton enligt 3 kap. 15 a §.

I paragrafen finns bestämmelser om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 11.

En *sjätte punkt* läggs till. Beslut som kontoföringsmyndigheten fattar om att avsluta ett elcertifikatskonto och makulera kvarvarande elcertifikat får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Sammanfattning av Energimyndighetens rapport Kontrollstation för elcertifikatsystemet 2019

Sedan den 1 januari 2012 har Sverige och Norge en gemensam elcertifikatmarknad. Inom den gemensamma marknaden är målet att öka elproduktionen med 28,4 TWh från 2012 till och med 2020. Sverige har även som mål att öka den förnybara elproduktionen med ytterligare 18 TWh till 2030.

Energimyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att analysera och ge förslag till hur stoppmekanismen i elcertifikatsystemet kan utformas. En stoppmekanism beskriver när elcertifikatsystemet stängs för anslutning av nya anläggningar. Stoppmekanismen ska bidra till att produktionsmålet uppfylls, samt skapa förutsättningar för att det finns tydliga regler för aktörerna på marknaden före och efter det nya måläret 2030. Enligt överenskommelsen med Norge ska en stoppmekanism införas i Sverige innan den 31 december 2020.

Energimyndigheten föreslår ett datumstopp 2030

Energimyndigheten föreslår ett stopp för nya anläggningar i elcertifikatsystemet efter den 31 december 2030. Förslaget innebär:

1. Att elcertifikatsystemet bibehåller sin kostnadseffektiva funktion där priset på elcertifikat går ner om behovet av stöd för nya anläggningar minskar.
2. En enkel och förutsägbar stoppmekanism.
3. En svensk stoppmekanism som fungerar väl ihop med den norska stoppmekanismen även vid en snabb utbyggnad av förnybar el.
4. Likvärdiga förutsättningar för investeringar under hela perioden fram till 2030. Det möjliggör att byggstart för nya anläggningar senareläggs något och bibehåller teknikneutraliteten i systemet.

Energimyndigheten kan inte se skäl att föreslå en stoppmekanism som skulle syfta till att hålla priset på elcertifikat uppe genom att balansera utbud och efterfrågan på elcertifikatmarknaden. Myndighetens bedömning är att produktionsmålet kan uppnås utan ingrepp i marknaden.

Om en stoppmekanism genom sin utformning håller uppe priset på elcertifikat, högre än vad som krävs för att nå målet, leder det till omotiverade kostnader. En genomsnittlig prisökning med så lite som tio kronor per certifikat (1 öre/kWh) mellan åren 2019 och 2045 motsvarar en konsumentkostnad på omkring sju miljarder kronor.

Andra faktorer än elcertifikat driver nu utbyggnaden av vindkraft

Under de senaste femton åren har utbyggnaden av förnybar el i stor utsträckning skett tack vare elcertifikatsystemet. Nu sker en mycket snabb utbyggnad av vindkraft där elcertifikatsystemets mål och kvoter inte längre är en förutsättning för investeringarna. Visserligen har möjligheten till fortsatt godkännande inom elcertifikatsystemet skyndat på nuvarande utbyggnad men avgörande för de nya investeringarna är faktorer såsom

teknikutveckling, god tillgång på stora vindkraftsprojekt, låg konkurrens om projekten, låga räntor och nya finansieringsavtal.

Prop. 2020/21:16
Bilaga 1

De senaste två åren har många nya projekt påbörjats i Sverige och Norge. Det är högst sannolikt att det svenska målet kommer att nå långt före 2030 – möjligen även före Norges stoppdatum den 31 december 2021.

Om målet nås före Norges stoppdatum, bedömer Energimyndigheten att ingen av de alternativa stoppmekanismerna som vi analyserat kan åstadkomma balans utan att missgynna svenska anläggningar. Ett volymstopp skulle innebära att svenska anläggningar inte godkänns eftersom målvolymen uppnåtts, samtidigt som eventuella tillkommande norska anläggningar skulle godkännas fram till det avtalade norska datumstoppet.

Reserven blir stor oavsett stoppmekanism

Energimyndighetens analys visar att reserven av elcertifikat kommer att bli omfattande efter 2020. Den tidiga utbyggnaden innebär att det kommer att finnas ett stort överskott av elcertifikat vid varje annullering åtminstone fram till mitten av 2030-talet. Oavsett vilken stoppmekanism som införs är det troligt att priset på elcertifikat blir lågt tills reserven har minskat.

Marknaden för elcertifikat efter ett datumstopp

När en stoppmekanism träder i kraft kommer prissättningen på elcertifikatmarknaden inte att fungera som tidigare. Dessutom är många producenter i mindre utsträckning beroende av intäkter från elcertifikat, och det kan påverka hur priset på elcertifikat utvecklas. Om marknaden förväntar sig att ett stort överskott av elcertifikat finns kvar efter 2045, kommer det sannolikt att leda till mycket låga priser på elcertifikat även innan stoppet träder i kraft.

Skulle en stoppmekanism istället träda i kraft när utbud och efterfrågan på elcertifikat är i någorlunda balans, kan det medföra ett högre pris på elcertifikaten. På en sådan marknad skulle priset framför allt variera beroende på om anläggningarna i systemet producerar mer eller mindre el än förväntat. I praktiken innebär det att priset varierar med vind och nederbörd.

Konsekvenser för producenter och konsumenter

Energimyndighetens förslag till stoppmekanism påverkar inte det överutbud av elcertifikat som en fortsatt snabb utbyggnad ger. Överutbudet innebär troligtvis en kraftig prisnedgång för elcertifikat på sikt, vilket påverkar situationen för ett antal producenter.

Om ett ökande elpris inte kompenserar för minskade intäkter från elcertifikat är det sannolikt de producenter som har lägst lönsamhet som kommer att påverkas mest. I första hand är det producenter som investerat tidigt utifrån delvis andra förutsättningar än vad som gäller idag. Energimyndigheten kan dock inte se att elcertifikatsystemet är avsett att kompensera en särskild grupp producenter av alla systemets aktörer. Den stora reserven förväntas leda till ett lågt pris på elcertifikat fram till mitten av 2030-talet.

Priset kan därefter komma att stiga igen, men då har de tidiga investeringarnas anläggningar blivit för gamla för att tilldelas elcertifikat.

Ett förväntat lågt pris på elcertifikat innebär däremot en betydande besparing för elkonsumenterna. Om en stoppmekanism införs med ett betydande överskott av elcertifikat, minskar också risken för fluktuerande priser och för bristande konkurrens mellan producenter i den stängda marknaden.

Kalkyler för projekt där det ännu inte fattats investeringsbeslut kommer sannolikt inte påverkas alls av stoppmekanismen. Energimyndigheten bedömer därför inte att investeringsviljan framöver påverkas i någon större utsträckning av vilken stoppmekanism för elcertifikat som införs.

Tilldelning av elcertifikat vid negativa elpriser

Energimyndighetens analys visar att elpriset per timme inte har varit negativt vid något tillfälle sedan 2003. Någon tilldelning av elcertifikat har inte skett vid negativa elpriser. Energimyndighetens analys visar inte heller någon trend som tyder på att negativa priser skulle kunna komma att uppstå inom en nära framtid.

Ingen reglering för att begränsa rätten till ny tilldelningsperiod

Energimyndighetens förslag till stoppmekanism förväntas med stor sannolikhet leda till låga priser på elcertifikat. Därmed torde framtida anläggningsinnehavare inte längre ha incitamentet att tidigarelägga ombyggnationer av just skälet att erhålla elcertifikat. Energimyndigheten anser därför inte att det finns skäl att införa någon begränsning av rätten att beviljas en ny tilldelningsperiod.

Elcertifikat för mikroproduktion

Energimyndigheten vill återigen påpeka att anläggningar med en installerad effekt under 68 kW inte bör ingå i elcertifikatsystemet. De senaste två åren har 97 procent av ansökningarna till Energimyndigheten avsett solet, där en stor majoritet har en effekt under 68 kW. Myndigheten anser inte att den administrativa konsekvensen som följer av detta i form av ansökningar, kontoföring och förvaltning av anläggningsregistret är kostnadseffektiv.

Energimyndighetens hemställan om ändring av regleringen avseende kontoföring av elcertifikat

Prop. 2020/21:16
Bilaga 2

Energimyndigheten hemställer två ändringsförslag inom myndighetens kontoföringsverksamhet för elcertifikat:

att avgifterna för kontoföring och registrering i elcertifikatregistret ändras så att de bättre motsvarar Energimyndighetens kostnader,

att det införs en bestämmelse i lagen (2011:1200) om elcertifikat som gör det möjligt för myndigheten att avsluta konto och makulera de elcertifikat som finns kvar.

Avgifter för kontoföring och registrering i elcertifikatsregistret

Skäl till förslagna ändringar

I och med denna del av hemställan avser Energimyndigheten åtgärda att intäkterna från myndighetens kontoföringsverksamheten för elcertifikat har varit högre än kostnaderna vilket har resulterat i ett större överskott. Intäkterna påverkas av den förnybara elproduktionens utbyggnadstakt, elanvändningen som ligger till grund för antalet elcertifikat som annulleras samt omfattningen av transaktioner som görs mellan aktörerna i det svenska och norska certifikatregistren. Ändringarna som föreslås bör över tid balansera intäkter och kostnader.

Elcertifikatmarknad i extraordinär förändring kräver allt fler personalresurser

Energimyndigheten registrerar uppgifter om sökande och dennes anläggning i it-systemet Eugen. Efter att ansökan är handlagd och godkänd blir de sökande kontohavare i elcertifikatsregistret Cesar. Därefter kan tilldelning av elcertifikat påbörjas.

Under det senaste året har inkomna ansökningar, för att få sin produktionsanläggning godkänd för tilldelning av elcertifikat, ökat dramatiskt. Ökningen i antalet inkomna ansökningar jämfört med samma period föregående år är 139 procent. Den största delen är ansökningar från små solcellsproducenter.

Verksamheten har hanterat ökningen av inkomna ansökningar, bland annat genom att införa tekniska lösningar i form av elektroniska ansökningar och digitaliserade beslut, men den har ändå resulterat i ökad personalstyrka. För att hantera den nuvarande än högre ökningen, har myndigheten som åtgärd behövt förstärka med ytterligare personal samt omfördela personalkostnader på ett sätt som bättre motsvarar kostnaderna som föranleds av att ett konto skapas i kontoföringssystemet Cesar. Myndighetens totala kostnader avseende kontoföringsverksamhet för elcertifikat består, förutom personalkostnader, även av fakturerings- och it-kostnader (drift, förvaltning och utveckling).

Den dramatiska ökningen av inkomna ansökningar är en extraordinär situation som beror på elcertifikatmarknadens utveckling. Under året samt de närmaste två åren byggs det och kommer att byggas ny förnybar kraft motsvarande 12,2 TWh. Därför bedömer Energimyndigheten att åtgärderna som föreslås nu kommer behöva följas och ses över i takt med förändringar på marknaden.

Elcertifikatmarknad i förändring kräver mer proportionerlig avgiftsstruktur

Enligt förordningen om elcertifikat (2011:1480) beräknas kontoavgiften på det högsta antal elcertifikat som samtidigt varit registrerade på kontot under avgiftsperioden (tremånadersperiod) och ska vara 0,07 kronor för varje registrerat certifikat (lagringsavgift). Kontoavgiften ska alltid vara lägst 50 kronor per avgiftsperiod. Utöver det ska sökanden betala en ansökningsavgift på 100 kronor, om en ansökan om överföring av elcertifikat inte har överförts elektroniskt.

Energimyndigheten har under våren 2019 analyserat hur avgifter för kontoföringen fungerat och behov av framtida ändringar. Det första vi kunde konstatera är att den pågående utbyggnaden kommer att resultera i ökat antal elcertifikat som lagras på konton i Cesar. Ju fler elcertifikat som lagras, desto större intäkter i systemet. För att undvika att intäkterna ökar föreslår vi en sänkning av lagringsavgiften.

Vidare vill myndigheten justera för att stor del av kontohavare i Cesar idag inte bidrar till kontoföringsverksamheten. Energimyndigheten summerar de lagringsavgifter som uppkommer per kvartal och fakturerar avgifterna om de uppgår till minst 200 kronor. Hälften av alla anläggningar i systemet producerar mindre än 8 MWh per år, vilket motsvarar 8 elcertifikat. För dessa anläggningar genererar lagringsavgiften en intäkt till myndigheten på 0,5 kronor per år. Dessa kontohavare faktureras aldrig. Faktum är att uppemot tre fjärdedelar av de befintliga kontohavarna i certifikatregistret aldrig betalar någon kontoavgift.

Energimyndigheten ser att det är principiellt fel att en del av kontohavarna subventioneras på bekostnad av de som betalar avgiften. Avgiften bör utformas så att myndigheten kan ta betalt från de kontohavare som orsakar kostnaderna. Med en fast avgift för kontot, som tas ut årligen, kommer samtliga kontohavare bidra till att täcka kostnaderna för kontoföringsverksamheten. Denna justering tillsammans med en sänkning av lagringsavgiften innebär att intäkterna blir proportionerligt fördelade och samtidigt också leder till intäktsbalans i myndighetens kontoföringsverksamheten.

Energimyndigheten övertog rollen som kontoföringsmyndighet från Svenska kraftnät (Svk) den 1 januari 2015. I samband med det övertogs även ett ackumulerat överskott om 16 881 tkr. Den 1 januari 2019 uppgick överskottet till 25 644 tkr. Konsekvensen av de föreslagna avgifterna innebär alltså lägre intäkter samt att ett överskott som ackumulerats sedan tidigare år, betas av till och med 2021.

Statnett

Enligt Sveriges avtal med Norge om en gemensam marknad för elcertifikat (SÖ 2012:5, Nr 5) framgår av artikel 7 punkt 2 att registren ska vara utformade så att elcertifikaten kan utfärdas, överföras och annulleras på lika villkor hos båda registren. Eftersom elcertifikaten kan överföras mellan certifikatregistren är det särskilt viktigt att den så kallade lagringsavgiften är i samma storleksordning i de båda registren. I annat fall finns det en ekonomisk fördel att lagra elcertifikaten i det registret med lägst lagringsavgift. Norge har därför infört en lagringsavgift på motsvarande sätt som Sverige. Norge tar även ut en ytterligare avgift per utfärdat elcertifikat för att kunna täcka sina kostnader. Eftersom antalet elcertifikat som utfärdas i respektive land och antal aktörer skiljer sig åt kan kostnaderna för kontohavarna i de olika registerna inte vara helt enhetliga.

Energimyndigheten har haft en dialog med Statnett i Norge, och framfört att det är önskvärt att de ändrar sin lagringsavgift till samma storleksordning som den Energimyndigheten nu föreslår. Det innebär att Norge sannolikt även behöver justera sin utfärdandeavgift för att erhålla intäkter som motsvarar kostnaderna för kontoföringsverksamheten.

Ekonomistyrningsverket (ESV)

Energimyndigheten har lämnat underlag för avgiftssamråd om elcertifikatsavgifter till ESV, där myndigheten redogjort för de ökade kostnaderna och föreslagna förändringar. Men eftersom inga ändringar i modellen för beräkning av timpriserna skett, lämnar ESV inget samrådsyttrande i detta skede.

Förslag på ändringar avseende avgifter

Mot bakgrund av vad som redovisats ovan föreslår Energimyndigheten följande ändringar:

att en årsavgift för ett konto införs på 200 kronor. Årsavgiften tas ut i början av varje år och i de fall kontot öppnas under året tas årsavgiften ut i samband med att kontot öppnas.

att modellen för lagringsavgiften behålls och tas fortsatt ut per avgiftsperiod men avgiften sänks från 0,07 kronor per certifikat till 0,04 kronor.

att avgift för kontoföring tas ut endast om den sammanlagt uppgår till minst 50 kr under avgiftsperioden. Ingen ackumulering över tid kommer längre att ske.

att sökanden ska fortsatt betala en ansökningsavgift på 100 kronor, om en ansökan om överföring av elcertifikat inte har överförts elektroniskt.

Energimyndigheten vill framhålla att det är viktigt att ändra avgifterna senast från och med 1 januari 2020 för att förhindra att överskottet ökar ytterligare. Med de föreslagna avgifterna bidrar samtliga kontohavare till att täcka kontoföringsverksamhetens kostnader samtidigt som överskottet betas av.

Den framtida utvecklingen på elcertifikatmarknaden, och vilka beslut som fattas, kommer dock att påverka kontoföringsverksamheten och dess in-

täkter och kostnader. Med anledning av elcertifikatmarknadens utveckling kommer Energimyndigheten sannolikt att behöva föreslå nya ändringar inom tre–fem år.

Förslag på ny lydelse i förordning om elcertifikat

Avgifter för kontoföring och registrering i elcertifikatsregistret

15 § Kontoföringsmyndigheten ska ta ut en årlig avgift för kontot och en avgift för kontoföring av elcertifikat. Den årliga avgiften uppgår till 200 kronor.

16 § Avgift för kontoföring ska beräknas på den tremånadersperiod (avgiftsperiod) som föregår avgiftsbeslutet. Den sammanlagda avgiften ska avrundas till närmaste heltal kronor.

Kontoavgiften ska beräknas på det högsta antal elcertifikat som samtidigt varit registrerade på kontot under avgiftsperioden och ska vara 0,04 kronor för varje registrerat certifikat. Avgift för kontoföring tas ut endast om den sammanlagt uppgår till minst 50 kr.

17 § Sökanden ska betala en ansökningsavgift på 100 kronor, om en ansökan om registrering enligt 3 kap. 6 § lagen (2011:1200) om elcertifikat inte har överförts elektroniskt.

Avsluta konto

Skäl till förslagen ändring

I och med att antalet kontohavare i certifikatregistret ökar snabbt till följd av solcellsutbyggnaden, är behovet att kunna avsluta konton där aktören inte längre är aktiv på elcertifikatmarknaden stort och förväntas öka. I certifikatregistret finns idag 1 000-tals elcertifikatkonton med ett saldo på noll eller ett fåtal elcertifikat. På dessa konton har inga överföringar gjorts på flera år. De aktuella kontona tillhör vanligen elproducenter eller före detta kvotpliktiga som inte längre är aktiva aktörer på elcertifikatmarknaden.

En solcellsanläggning är i normalfallet placerad på ett villatak och i de fall villan byter ägare behöver den nya ägaren bli registrerad som kontohavare och den tidigare få sitt konto avslutat. Det kan även infinna sig en tid med ett betydande överskott av elcertifikat på marknaden med låga elcertifikatpriser som följd. Då saknas incitament för kontohavaren att sälja certifikaten. Det kan också bli svårt att hitta en köpare till få elcertifikat med ett lågt värde.

Ett antal kontohavare kontakter Energimyndigheten varje år och önskar att kontot ska avslutas trots att det faktiskt finns elcertifikat kvar. Energimyndigheten ger dem rådet att sälja sina elcertifikat men intäkterna från elcertifikaten blir ofta lägre än den administrativa kostnaden för att avyttra certifikaten. Detta medför att en del aktörer avstår och låter kontot fortsatta vara aktivt. Det är kostsamt för Energimyndigheten att förvalta och administrera konton som inte längre används, och som behöver avslutas.

Förslag på ändringar avseende avslutande av konton

Prop. 2020/21:16
Bilaga 2

Energimyndigheten föreslår att det införs en bestämmelse i regelverket så att Energimyndigheten ska kunna avsluta konto. I de fall där konton med certifikat kvar behöver avslutas, ska Energimyndigheten även få rätt att makulera kvarvarande certifikat. Detta behövs i de fall en aktör begär det, kontohavaren inte längre är innehavare till godkänd elcertifikatanläggning eller kvotpliktig med deklareringskyldighet, samt om det föreligger särskilda skäl såsom att det inte längre finns en juridisk person kopplat till konto.

Energimyndighetens beslut om att makulera elcertifikat ska bedömas utifrån antalet elcertifikat och marknadspriset, så att makuleringen inte kan leda till att marknadspriset på elcertifikat påverkas. Denna möjlighet vill Energimyndigheten erhålla för att minimera risker för elkonsumenterna. Vid en större makulering av elcertifikat ändras förutsättningarna för marknaden och det förekommer risk för högre elcertifikatpriser. Marknaden blir oförutsägbar i och med att den inte längre endast kopplar till produktion och elanvändning. Avsluta konton och makulera elcertifikat ska i första hand ske när kontohavarens kostnader för att avyttra kvarvarande elcertifikat överstiger intäkterna.

Förslag på införande av ny bestämmelse i lagen om elcertifikat

X § Ett konto ska avslutas om

- kontohavaren begär det,
- kontohavaren inte längre är deklareringskyldig eller innehavare av anläggning godkänd för tilldelning,
- i annat fall där tillsynsmyndigheten bedömer att det finns särskilda skäl att avsluta kontot.

Tillsynsmyndigheten får makulera de elcertifikat som finns på kontot endast om det bedöms att det kan ske utan påverkan på marknadspriset. För det fall det finns en kontohavare ska denna få möjlighet att yttra sig över makuleringen innan en sådan sker.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1200) om elcertifikat
dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 11 och 13 §§, 4 kap. 5 b och 5 f §§ och 6 kap. 5 och 8 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 11 a § och 3 kap. 15 a §, och närmast före 3 kap. 15 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §⁵

Denna lag syftar till att främja produktion av förnybar el för att

1. inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge

a) år 2020 nå målet om att finansiera 15,2 terawattimmar ny förnybar elproduktion,

b) till år 2030 nå målet om att utöka elcertifikatssystemet med 18 terawattimmar nya elcertifikat, och

c) för perioden fram till 2045

uppfylla volymrelaterade förpliktelser, och

2. år 2020 nå det nationella målet om att finansiera 30 terawattimmar ny förnybar elproduktion jämfört med år 2002.

2 kap.

11 §⁶

Elcertifikat får inte tilldelas för produktion av el *efter utgången av år 2045*.

Elcertifikat får inte tilldelas för produktion av *förnybar el*

1. i *anläggningar som är tagna i drift efter utgången av 2021*,

2. *efter utgången av år 2035 i anläggningar som är tagna i drift före utgången av 2021*,

3. *enligt 8 § om produktionsökningen är en följd av investeringar eller andra åtgärder som genomförs efter utgången av 2021, eller*

4. *enligt 9 § om ombyggnaden eller investeringen har gjorts efter utgången av 2021*.

11 a §

Innehavaren av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat ska till tillsynsmyndig-

⁵ Senaste lydelse 2017:813.

⁶ Senaste lydelse 2017:813.

heten, före driftstagnning, anmäla sådana produktionsökningar i anläggningen som är en följd av investeringar eller andra åtgärder som genomförs efter utgången av 2021.

13 §

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om

1. mätning och rapportering enligt 3 §,
2. åtgärder och villkor för tilldelning av elcertifikat för produktionsökningar enligt 8 § eller för att en anläggning ska anses som ny enligt 5 § första stycket 3 eller 9 §.
2. åtgärder och villkor för tilldelning av elcertifikat för produktionsökningar enligt 8 § eller för att en anläggning ska anses som ny enligt 5 § första stycket 3 eller 9 §, och
3. när en anmälan enligt 11 a § ska göras.

3 kap.

Tillsynsmyndighetens möjligheter att avsluta elcertifikatskonton där det finns elcertifikat kvar

15 a §

Tillsynsmyndigheten får avsluta ett elcertifikatskonto och makulera kvarvarande elcertifikat på kontot om

1. kontohavaren begär det och det inte finns fler än femtio elcertifikat kvar på kontot, eller
2. det finns synnerliga skäl och kontohavaren har avregistrerats som kvotpliktig eller inte längre är innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat.

4 kap.

5 b §⁷

Grundtermen ska bestämmas genom att det antal terawattimmar som anges inom parentes för beräkningsåret divideras med den prognostiserade kvotpliktiga elanvändningen för samma år:

Grundtermen ska bestämmas genom att det antal terawattimmar som anges inom parentes för beräkningsåret divideras med den prognostiserade kvotpliktiga elanvändningen för samma år:

⁷ Senaste lydelse av 5 b § 2017:813.

– 2018 (22,97 terawattimmar),	– 2018 (22,97 terawattimmar),
– 2019 (24,64 terawattimmar),	– 2019 (24,64 terawattimmar),
– 2020 (26,15 terawattimmar),	– 2020 (26,15 terawattimmar),
– 2021 (23,85 terawattimmar),	– 2021 (23,85 terawattimmar),
– 2022 (24,22 terawattimmar),	– 2022 (24,22 terawattimmar),
– 2023 (24,62 terawattimmar),	– 2023 (24,62 terawattimmar),
– 2024 (24,54 terawattimmar),	– 2024 (25,54 terawattimmar),
– 2025 (24,73 terawattimmar),	– 2025 (27,73 terawattimmar),
– 2026 (25,47 terawattimmar),	– 2026 (30,47 terawattimmar),
– 2027 (26,69 terawattimmar),	– 2027 (35,69 terawattimmar),
– 2028 (27,18 terawattimmar),	– 2028 (36,18 terawattimmar),
– 2029 (27,71 terawattimmar),	– 2029 (36,71 terawattimmar),
– 2030 (27,33 terawattimmar),	– 2030 (36,33 terawattimmar),
– 2031 (25,87 terawattimmar),	– 2031 (34,87 terawattimmar),
– 2032 (24,40 terawattimmar),	– 2032 (33,40 terawattimmar),
– 2033 (22,27 terawattimmar),	– 2033 (31,27 terawattimmar),
– 2034 (20,13 terawattimmar),	– 2034 (29,13 terawattimmar),
– 2035 (18,73 terawattimmar),	<i>och</i>
– 2036 (17,00 terawattimmar),	– 2035 (27,73 terawattimmar).
– 2037 (16,00 terawattimmar),	
– 2038 (14,00 terawattimmar),	
– 2039 (12,00 terawattimmar),	
– 2040 (10,00 terawattimmar),	
– 2041 (08,00 terawattimmar),	
– 2042 (06,00 terawattimmar),	
– 2043 (04,00 terawattimmar),	
– 2044 (02,00 terawattimmar),	
<i>och</i>	
– 2045 (01,00 terawattimmar).	

5 f §⁸

Kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas minst vartannat år till och med år 2045. Kvoterna ska bestämmas senast året innan det år de ska träda i kraft.

Kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas minst vartannat år till och med år 2035. Kvoterna ska bestämmas senast året innan det år de ska träda i kraft.

6 kap.

5 §

En innehavare av en anläggning ska betala en sanktionsavgift till staten för de elcertifikat som felaktigt har tilldelats innehavaren, om tilldelningen gjorts på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats

1. i en ansökan om godkännande enligt 2 kap. 1 §,
2. vid rapportering enligt 2 kap. 3 § andra och tredje styckena, eller
3. i en ansökan om förlängd tilldelningsperiod enligt 2 kap. 10 §.

Innehavaren av en anläggning ska även betala en sanktionsavgift till staten för sådana elcertifikat

som felaktigt har tilldelats innehavaren om tilldelningen avser en produktionsökning enligt 2 kap. 8 § till följd av investeringar eller andra åtgärder som genomförts efter utgången av 2021 och ökningen inte har anmälts till tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 11 a §.

Tillsynsmyndigheten prövar frågor om sanktionsavgift. Avgiften ska beräknas enligt 1 § andra stycket. Perioden för beräkning av elcertifikatspriset ska dock vara den tolv månadersperiod som föregår dagen för beslutet. Ett beslut om sanktionsavgift får inte avse elcertifikat som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före tillsynsmyndighetens beslut.

8 §

Om en kvotpliktsavgift, sanktionsavgift *eller* förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Om en kvotpliktsavgift, sanktionsavgift, förseningsavgift, *kontoföringsavgift eller avgift för registrering av överlåtelser av elcertifikat* inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har yttrat sig

Affärsverket svenska kraftnät, Boverket, Chalmers tekniska högskola, Energiföretagen Sverige, Energigas Sverige, Energimarknadsinspektionen, Fastighetsägarna Sverige, Försvarsmakten, Kammarkollegiet, Konjunkturinstitutet, Konkurrensverket, Konsumentverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Sametinget, Skogsindustrierna, Statens energimyndighet, Statens jordbruksverk, Statskontoret, Svenska Bioenergiföreningen, Svensk Kraftmäkling AB (SKM), Svensk Solenergi, Svenskt Näringsliv, Svensk torv, Svensk Vattenkraftförening, Svensk Vindenergi, Svensk Vindkraftförening, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO), Tillväxtanalys, Tillväxtverket, Umeå universitet.

Följande remissinstanser har meddelat att man avstår från att yttra sig

Företagarna, Kungliga Tekniska högskolan (KTH), Linköpings universitet, Luleå tekniska universitet, Lunds universitet, Skogsstyrelsen, Sveriges kommuner och regioner (SKR), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

Övriga yttranden som kommit in

Aquila Capital, Belvind AB, BKK Produksjon AS, Bodecker Partners AB, CGN Europé Energy, Eks Vind AB, Ekologisk energi, Elektro Glitne, Energi Norge Norwea, EWZ, Fortum Sweden AB, IMEA Vind AB, JMJ Kraft AB Kinect Energy Green Services AS, Krafringen Energi AB, Mirova, Skellefteå Kraft AB, Slättens Vind AB, Solelkommissionen, Statkraft Sverige AB, Stena Renewable AB, Sveriges Kärntekniska Sällskap, Sveriges allmännyttas Sveriges vindkraftskooperativ ekonomisk förening, Tekniska verken i Linköping AB, WPD Scandinavia AB, Uniper, Varbergs Vind ekonomisk förening, Vattenfall AB och en privatperson.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1200) om elcertifikat dels att 1 kap. 1 §, 2 kap. 11 och 13 §§, 4 kap. 5 b och 5 f §§ och 6 kap. 5 och 8 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 11 a § och 3 kap. 15 a §, och närmast före 3 kap. 15 a § en ny rubrik av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 kap.**1 §⁹

Denna lag syftar till att främja produktion av förnybar el för att

1. inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden med Norge
 - a) år 2020 nå målet om att finansiera 15,2 terawattimmar ny förnybar elproduktion,
 - b) till år 2030 nå målet om att utöka elcertifikatssystemet med 18 terawattimmar nya elcertifikat, och
 - c) för perioden fram till 2045 uppfylla volymrelaterade förpliktelser, och
2. år 2020 nå det nationella målet om att finansiera 30 terawattimmar ny förnybar elproduktion jämfört med år 2002.

2 kap.11 §¹⁰

Elcertifikat får inte tilldelas för produktion av el *efter utgången av år 2045.*

Elcertifikat får inte tilldelas för produktion av *förnybar el*

1. *i anläggningar som är tagna i drift efter utgången av 2021,*
2. *efter utgången av år 2035 i anläggningar som är tagna i drift före utgången av 2021,*
3. *enligt 8 § om produktionsökningen är en följd av investeringar eller andra åtgärder som genomförs efter utgången av 2021, eller*
4. *enligt 9 § om ombyggnaden eller investeringen har gjorts efter utgången av 2021.*

11 a §

Innehavaren av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat ska till tillsynsmyndig-

⁹ Senaste lydelse 2017:813.

¹⁰ Senaste lydelse 2017:813.

heten, före driftstagnning, anmäla sådana produktionsökningar i anläggningen som är en följd av investeringar eller andra åtgärder som genomförs efter utgången av 2021.

13 §

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om

1. mätning och rapportering enligt 3 §,
2. åtgärder och villkor för tilldelning av elcertifikat för produktionsökningar enligt 8 § eller för att en anläggning ska anses som ny enligt 5 § första stycket 3 eller 9 §.
2. åtgärder och villkor för tilldelning av elcertifikat för produktionsökningar enligt 8 § eller för att en anläggning ska anses som ny enligt 5 § första stycket 3 eller 9 §, och
3. när en anmälan enligt 11 a § ska göras.

3 kap.

Tillsynsmyndighetens möjligheter att avsluta elcertifikatskonton där det finns elcertifikat kvar

15 a §

Tillsynsmyndigheten får avsluta ett elcertifikatskonto och makulera kvarvarande elcertifikat på kontot om

1. kontohavaren begär det och det inte finns fler än femtio elcertifikat kvar på kontot, eller
2. det finns synnerliga skäl och kontohavaren har avregistrerats som kvotpliktig eller inte längre är innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat.

4 kap.

5 b §¹¹

Grundtermen ska bestämmas genom att det antal terawattimmar som anges inom parentes för beräkningsåret divideras med den prognostiserade kvotpliktiga elanvändningen för samma år:

Grundtermen ska bestämmas genom att det antal terawattimmar som anges inom parentes för beräkningsåret divideras med den prognostiserade kvotpliktiga elanvändningen för samma år:

- 2018 (22,97 terawattimmar),
 - 2019 (24,64 terawattimmar),
 - 2020 (26,15 terawattimmar),
 - 2021 (23,85 terawattimmar),
 - 2022 (24,22 terawattimmar),
 - 2023 (24,62 terawattimmar),
 - 2024 (24,54 terawattimmar),
 - 2025 (24,73 terawattimmar),
 - 2026 (25,47 terawattimmar),
 - 2027 (26,69 terawattimmar),
 - 2028 (27,18 terawattimmar),
 - 2029 (27,71 terawattimmar),
 - 2030 (27,33 terawattimmar),
 - 2031 (25,87 terawattimmar),
 - 2032 (24,40 terawattimmar),
 - 2033 (22,27 terawattimmar),
 - 2034 (20,13 terawattimmar),
 - 2035 (18,73 terawattimmar),
 - 2036 (17,00 terawattimmar),
 - 2037 (16,00 terawattimmar),
 - 2038 (14,00 terawattimmar),
 - 2039 (12,00 terawattimmar),
 - 2040 (10,00 terawattimmar),
 - 2041 (08,00 terawattimmar),
 - 2042 (06,00 terawattimmar),
 - 2043 (04,00 terawattimmar),
 - 2044 (02,00 terawattimmar),
- och
- 2045 (01,00 terawattimmar).

5 f §¹²

Kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas minst vartannat år till och med år 2045. Kvoterna ska bestämmas senast året innan det år de ska träda i kraft.

Kvoter för beräkning av kvotplikten ska bestämmas minst vartannat år till och med år 2035. Kvoterna ska bestämmas senast året innan det år de ska träda i kraft.

6 kap.

5 §

En innehavare av en anläggning ska betala en sanktionsavgift till staten för de elcertifikat som felaktigt har tilldelats innehavaren, om tilldelningen gjorts på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats

1. i en ansökan om godkännande enligt 2 kap. 1 §,
2. vid rapportering enligt 2 kap. 3 § andra och tredje styckena, eller
3. i en ansökan om förlängd tilldelningsperiod enligt 2 kap. 10 §.

Innehavaren av en anläggning ska även betala en sanktionsavgift till staten för sådana elcertifikat

¹² Senaste lydelse 2017:813.

som felaktigt har tilldelats innehavaren om tilldelningen avser en produktionsökning enligt 2 kap. 8 § till följd av investeringar eller andra åtgärder som genomförts efter utgången av 2021 och ökningen inte har anmälts till tillsynsmyndigheten enligt 2 kap. 11 a §.

Tillsynsmyndigheten prövar frågor om sanktionsavgift. Avgiften ska beräknas enligt 1 § andra stycket. Perioden för beräkning av elcertifikatspriset ska dock vara den tolv månadersperiod som föregår dagen för beslutet. Ett beslut om sanktionsavgift får inte avse elcertifikat som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före tillsynsmyndighetens beslut.

8 §

Om en kvotpliktsavgift, sanktionsavgift *eller* förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Om en kvotpliktsavgift, sanktionsavgift, förseningsavgift, *kontoföringsavgift eller avgift för registrering av överlåtelser av elcertifikat* inte har betalats efter betalningsuppmaning, ska avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2020-08-28

Närvarande: F.d. justitierådet Eskil Nord samt justitieråden Inga-Lill Askersjö och Sten Andersson

Elcertifikat – stoppregel och kontrollstation 2019

Enligt en lagrådsremiss den 13 augusti 2020 har regeringen (Infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Christina Nordenbladh, biträdd av departementssekreteraren Willy Hallgren.

Förslaget föranleder följande yttrande.

3 kap. 15 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om avslutning av elcertifikatskonton i vissa situationer. Det är kontoföringsmyndigheten som får besluta om avslutning av ett konto. Det anges i lagrådsremissen att förslaget grundas på en hemställan från myndigheten. Denna hemställan föranleds i sin tur av att de konton som förslaget avser orsakar en oproportionerlig administrativ börda för myndigheten.

De situationer som anges i förslaget är dels att kontohavaren begär att kontot avslutas och det inte finns fler än femtio elcertifikat på kontot (punkten 1), dels att det finns synnerliga skäl och att kontohavaren har avregistrerats som kvotpliktig eller inte längre är innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat (punkten 2).

Bestämmelsen i paragrafens punkt 1 ger inte upphov till några principiella svårigheter, eftersom den bygger på att myndigheten vidtar en åtgärd som kontohavaren vill ha utförd. Av utredningen i ärendet framgår att det redan i dag förekommer att kontohavare begär att myndigheten avslutar kontot och att de då får rådet att själva sälja eventuellt på kontot återstående certifikat. Mot den bakgrunden har Lagrådet ingen invändning mot att myndigheten får avsluta konton på kontohavares begäran.

Det kan dock ifrågasättas om inte bestämmelsen i punkten 1 borde utformas något bredare så att en del fall som med lagrådsremissens förslag måste hanteras enligt punkten 2 i stället kan hanteras enligt punkten 1. Enligt Lagrådets mening talar nämligen praktiska skäl för att myndigheten alltid bör ha möjlighet att avsluta ett konto så snart myndigheten och kontohavaren är ense om åtgärden (och denna avser ett konto där antalet registrerade elcertifikat inte överstiger 50). Det talar för att bestämmelsen bör ges en lydelse som möjliggör att den kan tillämpas inte bara när

åtgärden har föregåtts av en begäran från kontohavaren utan också när kontohavaren samtycker till en avslutning av kontot som myndigheten har initierat.

Bestämmelsen i paragrafens punkt 2 ger upphov till större svårigheter.

Lagrådet noterar inledningsvis att en avslutningsåtgärd enligt den föreslagna punkten 2 kan riktas enbart mot två kategorier av kontohavare, dels mot den som har avregistrerats som kvotpliktig, dels mot den som inte längre är innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av elcertifikat. Detta får till följd att punkten överhuvudtaget inte kommer att kunna tillämpas på en tredje kategori av kontohavare, nämligen de som registrerats som kontohavare därför att de handlar med elcertifikat (s.k. traders). Lagrådet kan inte bedöma om detta är en lämplig begränsning.

Förslaget i punkten 2 har, enligt vad som upplysts vid föredragningen, särskilt föranletts av att en del kontohavare är juridiska personer som inte längre existerar och att det även i andra fall kan vara svårt att få kontakt med kontohavaren. Enligt Lagrådets mening torde det emellertid följa av 25 § förvaltningslagen att myndigheten vid en tillämpning av den föreslagna bestämmelsen normalt måste kommunicera sin avsikt att avsluta kontot med berörda aktörer. Det innebär att kontohavaren måste underättas och ges tillfälle att yttra sig, i vart fall efter delgivning genom kungörelse. Det kan anmärkas att så kan vara fallet även när den juridiska personen har upplösts. Ett aktiebolag som har upplösts genom likvidation kan nämligen "återuppväckas" om det efter upplösningen framkommer att bolaget har tillgångar (jfr 25 kap. 44 § aktiebolagslagen).

Den situationen att kontohavaren efter en sådan kommunikation förklarar sig samtycka till att kontot avslutas bör, som Lagrådet redan har varit inne på, bedömas enligt punkten 1.

Den kritiska frågan blir då vad som ska gälla om kontohavaren, sedan kommunikation har skett, antingen inte avhörs eller uttryckligen motsätter sig åtgärden.

Det är naturligt att myndigheten har rimliga möjligheter att rensa i sitt register. Samtidigt innebär en avslutning av ett konto där det finns elcertifikat registrerade att den enskilde förlorar en förmögenhetstillgång. Detta har i och för sig beaktats i förslaget på så sätt att en avslutning enligt punkten 2 får ske enbart om det föreligger synnerliga skäl. Enligt Lagrådets mening är det emellertid inte lämpligt att låta förutsättningarna för en, från principiell utgångspunkt, så ingripande åtgärd som att göra en tillgång värdelös styras av det otydliga begreppet synnerliga skäl. I stället bör de omständigheter som kan motivera en avslutning utan kontohavarens samtycke lyftas in i lagtexten.

I författningskommentaren anges som synnerliga skäl att det finns enbart ett fåtal elcertifikat och att kontot inte har använts under lång tid. Lagrådet kan instämma i att detta är omständigheter som kan vara relevanta för frågan om ett konto ska kunna avslutas utan kontohavarens samtycke. Det

talat för att omständigheterna bör anges i lagtexten och kunna motivera att kontot avslutas, trots att kontohavaren inte uttryckligen har samtyckt till det.

Prop. 2020/21:16
Bilaga 6

Med hänsyn till att en avslutning av ett konto där det fortfarande finns elcertifikat registrerade ger upphov till en förmögenhetsförlust, bör enligt Lagrådets mening en avslutning dock inte kunna komma till stånd om kontohavaren uttryckligen motsätter sig åtgärden.

Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att paragrafen får följande lydelse.

Kontoföringsmyndigheten får avsluta ett elcertifikatskonto och utan ersättning till kontohavaren ta bort kvarvarande elcertifikat på kontot om

1. kontohavaren begär det eller lämnar sitt samtycke till åtgärden och kontot inte innehåller fler än femtio certifikat, eller
2. kontohavaren inte motsätter sig åtgärden,
 - kontot innehåller endast ett fåtal certifikat och inte har använts under en längre tid, och
 - kontohavaren har avregistrerats som kvotpliktig eller inte längre är innehavare av en anläggning som är godkänd för tilldelning av certifikat.

AVTAL
MELLAN KONUNGARIKET SVERIGES REGERING
OCH KONUNGARIKET NORGES REGERING

OM
ÄNDRING AV AVTAL OM EN GEMENSAM
MARKNAD FÖR ELCERTIFIKAT

INGRESS

Konungariket Sveriges regering och Konungariket Norges regering ingick den 29 juni 2011 ett avtal om en gemensam marknad för elcertifikat. Avtalet ändrades genom avtal den 8 april 2015 och den 5 maj 2017. Mot bakgrund av avtalet av den 29 juni 2011, den 8 april 2015 och den 5 maj 2017 ingås detta ändringsavtal mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Norges regering, nedan kallade parterna.

Parterna

NOTERAR ATT det byggs anläggningar för produktion av el från förnybara energikällor som minst når målen inom den gemensamma elcertifikatsmarknaden,

VILL GE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR Sverige att avsluta elcertifikatsmarknaden vid utgången av 2035,

TAR HÄNSYN TILL att en tidigare avslutning av marknaden än vad som fastställdes i avtalet från den 5 maj 2017 inte ska störa marknaden mer än nödvändigt och

HAR KOMMIT ÖVERENS OM FÖLJANDE:

I

Artikel 2.2, 3.2, 3.3, 4.3, 4.4, 4.5, 6.1, 6.3, 7.8, 14.4, 15.1 och 15.2 i avtalet från den 29 juni 2011, som ändrades genom avtal den 8 april 2015 och den 5 maj 2017, ska ändras enligt följande och en ny artikel, 9.5, ska föras in i avtalet och lyda som följer:

Artikel 2
Mål och förpliktelse

- 2 Konungariket Sveriges regering ska sträva efter att annullera elcertifikat motsvarande 15,2 TWh för år 2020, och Konungariket Norges regering ska sträva efter att annullera elcertifikat motsvarande 13,2 TWh för år 2020. Parterna ska sträva efter att det för perioden från och med den 1 januari 2012 till och med den 31 december 2035 ska annulleras elcertifikat motsvarande 198 TWh hos varje part från anläggningar som blir

godkända i enlighet med artikel 4 efter avtalets ikraftträdande. I tillägg ska Konungariket Sveriges regering sträva efter att det för perioden från och med den 1 januari 2018 till och med den 31 december 2035 ska annulleras elcertifikat motsvarande ytterligare 30 TWh. I tillägg ska Konungariket Sveriges regering sträva efter att det för perioden från och med den 1 januari 2022 till och med den 31 december 2035 ska annulleras elcertifikat motsvarande ytterligare 270 TWh.

Artikel 3

Gemensam elcertifikatsmarknad

- 2 Elcertifikat utfärdade i Sverige före ikraftträdandet av detta avtal ska kunna användas till att uppfylla kvotplikten i de båda länderna efter ikraftträdandet av detta avtal. Motsvarande gäller för anläggningar i den norska övergångsordningen som tilldelas elcertifikat efter ikraftträdandet av detta avtal. Elcertifikat för anläggningar som godkänns efter 2020 ska kunna omsättas på den gemensamma elcertifikatsmarknaden, så att de ska kunna användas för uppfyllelse av kvotplikten i de båda länderna fram till och med den 1 april 2036.
- 3 I enlighet med detta avtal ska varje part fastställa nationella bestämmelser om bland annat:
 - a) utfärdande av elcertifikat för elcertifikatsberättigad produktion som äger rum från och med avtalets ikraftträdande och till och med den 31 december 2035,
 - b) kvotplikt som uppfylls genom annullering av elcertifikat med sista annullering på fastställt annulleringsdatum under 2036.

Artikel 4

Elcertifikatsberättigade

- 3 Anläggningar måste vara godkända i det enskilda landet innan elcertifikat kan tilldelas innehavaren. Produktionsanläggningar i Sverige och Norge som sätts i drift efter den 31 december 2021 (*stoppdatum*) har inte rätt att tilldelas elcertifikat. *Anläggningar som sätts i drift i Sverige före stoppdatum, och som uppfyller kraven för att tilldelas elcertifikat, ska kunna godkännas fram till och med 2035. Om inte anläggningar med en normalårsproduktion på minst 46,4 TWh el har godkänts för tilldelning av elcertifikat inom det gemensamma elcertifikatssystemet före utgången av mars 2021, ska stoppdatum flyttas till den 31 december 2023 för anläggningar i Sverige. Parterna kan i rådet komma överens om ett annat stoppdatum. Normalårsproduktion för anläggningar som är godkända till och med det andra kvartalet 2020 ska i detta sammanhang vara den produktion som är redovisad i kvartalsrapporten från Statens energimyndighet och Norges vassdrags- og energidirektorat den 21 augusti 2020. Normalårsproduktion för anläggningar som godkänns i elcertifikatssystemet efter andra kvartalet 2020 ska fastställas av den kommitté som är inrättad enligt artikel 12. Kommittén ska, i fråga om dessa anläggningar, utgå ifrån den data som har anmälts till respektive myndighet av anläggningsägaren. Om en av representanterna i kommittén begär det, ska kommittén*

använda den data som låg till grund för andra kvartalsrapporten 2020 i stället för den data som har anmälts av anläggningsägaren.

- 4 Innehavare av anläggningar som producerar el baserad på förnybara energikällor, som tas i drift efter att den gemensamma elcertifikatsmarknaden startat, ska få rätt att tilldelas elcertifikat i 15 år, dock inte längre än för år 2035.
- 5 Innehavare av anläggningar som producerar el baserad på förnybara energikällor, ska få rätt att tilldelas elcertifikat i 15 år, dock inte senare än för år 2035, för den ökade produktionen i samband med upprustning och utvidgning av anläggningarna.

Artikel 6

Kvotplikt och fastställande av kvoter

- 1 Varje part bestämmer själv vilka som är kvotpliktiga och vilken elförbrukning som ska ingå vid fastställelsen av kvoterna. Kvoterna för de enskilda åren ska fastställas med utgångspunkt i en linjär upptrappning fram till 2020. Annuleringsförpliktelsen för Sveriges regering som följer av artikel 2.2 tredje meningen ska fastställas med utgångspunkt i en linjär upptrappning i kvoterna från 2018 fram till 2020. Annuleringsförpliktelsen för Sveriges regering som följer av artikel 2.2 fjärde meningen ska fastställas med utgångspunkt i en linjär upptrappning från och med år 2022 till och med år 2030, *med den ändringen att de 90 TWh som annars skulle ha fördelats över perioden efter 2035 ska fördelas med 1 TWh för 2024, 3 TWh för 2025, 5 TWh för 2026 och 9 TWh per år från och med 2027 till och med 2035.*
- 3 Varje part ska lagfästa kvotplikt och kvoter för att uppnå målet och förpliktelsen enligt artikel 2. Justeringar och ändringar i en parts lagstiftning om kvotplikt och kvoter som kräver lagändring, ska företrädesvis göras i samband med kontrollstationer. Varje part ska fastställa kvoter med sikte på att nå målet och förpliktelsen i artikel 2, och har rätt och skyldighet att göra nödvändiga justeringar i kvoterna fram till och med år 2035 för att uppnå detta, efter samråd med den andra parten.

Artikel 7

Registerföring och tillsyn

- 8 *Artikel 7 utgör inget hinder mot att parterna i rådet kan bli eniga om att ha ett register.*

Artikel 9

Informationsutväxling och kommunikation till elcertifikatsmarknaden

- 5 *Parterna ska senast vid utgången av september 2021 kommunicera till marknaden vilket stoppdatum som ska gälla i enlighet med i artikel 4.3.*

Artikel 14
Anmälan enligt förnybardirektivet

- 4 Rapportering om måluppfyllelse enligt framtida EU- och EES-rättsliga krav motsvarande kraven enligt förnybardirektivet, för perioden efter 2020 och fram till och med 2030, ska följa grundprincipen om att varje part får tillgodoräkna sig det som parten har finansierat. *Från den tidpunkt det har tagits i drift anläggningar med en normalårsproduktion på mer än 33,2 TWh i Sverige och på mer än 13,2 TWh i Norge sedan den 1 januari 2012 ska rapporteringen i stället följa principen om att varje part får tillgodoräkna sig elproduktionen från de anläggningar som har tagits i drift inom de områden som omfattas av partens jurisdiktion.*

Artikel 15
Upphörande och ändringar

- 1 Detta avtal upphör att gälla den 1 april 2036.
- 2 Varje part kan skriftligen anmäla till den andra parten om sin avsikt att säga upp avtalet före den 1 april 2036. En sådan anmälan ska innehålla en redogörelse för intentionen att säga upp avtalet samt följas av förhandling mellan parterna om reglering av de mellan parterna utestående förpliktelseerna, i syfte att nå en ömsesidigt acceptabel lösning för parterna inom kortast möjliga tid. Detta avtal upphör inte att gälla förrän parterna har nått en sådan överenskommelse.

II
Ikraftträdande

Detta avtal träder i kraft den 1 januari 2021 om båda parterna senast den 31 december 2020 har anmält till varandra genom notväxling att deras inhemska konstitutionella krav är uppfyllda.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, undertecknat detta avtal.

Utfärdat i två exemplar, på svenska och norska, vilka båda texter är lika giltiga.

För Konungariket Sveriges regering

För Konungariket Norges regering

Anders Ygeman
Oslo den 18 september 2020

Tina Bru
Oslo den 18 september 2020

Infrastrukturdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 september 2020

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Johansson, Baylan, Hallengren, Hultqvist, Andersson, Bolund, Damberg, Shekarabi, Eriksson, Linde, Ekström, Eneroth, Dahlgren, Nilsson, Ernkrans, Lindhagen, Lind, Hallberg, Nordmark, Micko

Föredragande: statsrådet Eneroth

Regeringen beslutar proposition 2020/21:16 Elcertifikat – stoppregel och kontrollstation 2019